



‘Áshííh Bii’tó
Bił Hahoodzoh
‘Ólta’ Bił Haz’á

Áłk’eh Hóló
Óhoo’aah
Bił Da’íníish

‘ÁLK’EH HÓLÓ ‘ÓHOO’AH BIŁ HAZ’Á ‘AMÁ ‘AZHÉ’É DÓÓ
‘ÓLTA’Í BEE BÁ ‘AHÓÓT’I’

BEE ‘ÁDAA’ ÁHÁYÁ ‘AK’ÉSTI’ BINAALTSOOS

BINI’ANIT’ÁÁTSOH 2023

ÁSHÍÍH BII’TÓ BIŁ HAHOODZOH ÓLTA’ BIŁ HAZ’Á BINAHJÍ’ BEE
BÍKÁ ANÁ’ÁWO’ÍGÍÍ NAALTSOOS

YAA HALNE'ÍGÍÍ 'ALKÉÉ DAH NAAZHJAA

BEE HAHOOLZHÍISH	á
Saad Bee 'Álíní 'ALKÉÉ Daaszohílgíí 'ÉÍ Díí Yaa Halne'	á
HodííLnihgo'ÉÍ Doodago Naaltsoos 'Á NÍLÉÉHgo	á
BEE ÁDAA' ÁHAYÁ AK'ÉSTI' BINAALTSOOS.....	é
NinÁHÁHÁÁH 'AmÁ AzhÉ'É Bił Hane'	é
NÓÓSÉLÍ Ha'nitÁ	é
Carson Smith Bił 'ALK'eh HÓLQ ÓHoo'aah Bił Haz'ÁÁJÍ ALK'eh HÓLQ 'ÓLta' Bidziil BÉEso.....	é
La'hooghandÓÓ 'ÓHoo'aah Bee BÁ'AhÓÓTi' DÓÓ Nidanil'inii Bi Beehaz'ÁAnii (FERPA) Baa Hane'	é
Naaltsoos Dootł'Ízhí NinÁHÁÁH HÁÁH Bee'ÉÉHÓZin 34 CFR BiyaadÓÓ § 300.154(d)(2)(iv)	é
'ÁShííH Bii' TÓ Bił Hahoodzoh Sahdii Na'ÍDÍL't'e 'ÁZhi' 'Atah Yisdzoh DÓÓ Bee 'Ách'Í 'ÁNÁHÓÓT'i' (URADD) Bee 'İL Hane'	é
'İL 'ÉÉHÓZin BiniiyÉ	í
T'ÁÁ BÍTsÉÉDi Naalstsoos 'ÁLnÉÉ (34 CFR § 300.503; Rules IV.C.).....	í
NÍłch'i Naaldoo'Í Bee Hane' (34 CFR § 300.505; Rules IV.D.5.).....	í
'AmÁ, 'AzhÉ'É Yee lÁ 'Ałeeh (34 CFR § 300.300; Rules II.C.).....	í
'AmÁ, 'AzhÉ'É ÓLta'Í Binaaltsoos YidíInÓÓL'Íł; 'AmÁ, 'AzhÉ'É 'Áłah Aleeh Atah Yeinít'Í Dooleeł (34 CFR § 300.501; Rules IV.A.).....	áá
Tł'ÓÓdÉÉ' 'Óhoo'aah Naalkaah	áá
'AmÁ, AzhÉ'É YitsÉsk'eh Nilí (34 CFR § 300.519; Rules IV.T.).....	áá
'AmÁ, AzhÉ'É Bee 'ÓhÓlníłh NÁÁnÁ Łahjigo BÁÁ Yilzłł (34 CFR § 300.520; Rules IV.U.)	áé
Naaltsoos Baa Dahasti'ii.....	áé
Naaltsoos Baa Dahast'i'ii (34 CFR § 300.610-300.626; Rules IV.V.; R277-487)	áé
'ÓLta'Í BimÁ, BizhÉ'É 'ÉÍ Doodago 'ÓLta'Í HÓyÁanii Bił BÉÉhÓzin Doo (34 CFR § 300.612; Rules IV.V.3-4.).....	áé
Bee 'AhÓÓt'i'ii Yiil'aah (34 CFR § 300.613; Rules IV.V.5.).....	áé
'AmÁ, 'AzhÉ'É Naaltsoos Łahgo 'ÁNÁlnÉÉ YÓkeed (34 CFR § 300.618; Rules IV.V.10.)	ái
BaahwiidInÓÓT'Íł Bee 'AhÓÓt'i' (34 CFR § 300.619; Rules IV.V.11.).....	ái
Bee 'Ádaa' ÁhÁyÁ (34 CFR § 300.623; Rules IV.V.15.).....	ái

Bee ‘ÉÉdahÍzinÍgÍÍ YilchxQQ (34 CFR § 300.624; Rules IV.V.16.).....	ái
‘ÓŁta’Í Bee ‘ÓhÓlnÍÍh (34 CFR § 300.625; Rules IV.V.17.).....	áo
‘ÓŁta’Í BiŁ ‘AŁk’eh HÓÍÓ BimÁ, BizhÉ’É TŁ ‘ÓÓjÍ ‘Ółta’ Bik’É ‘AzlÁ yÁ Ha’dilÉego FAPE BinÍŁtŁ ‘Ago (34 CFR § 300.148; Rules VI.C.).....	áo
Naaltsos HadilnÉÉhÍgÍÍ T’ÁÁ ‘ÍdÁÁ HadadÍt’É (34 CFR § 300.509; Rules IV.I.)	aa
KÉyah BiŁ Hahoodzoh Bik’ijÍ Saad Hwiindzin Bee Ha’dilnÉÉh (34 CFR § 300.151–153; UCA 53E-7-208; Rules IV.E.).....	aa
KÉyah BiŁ Hahoodzoh Saad Hwiindzin Bee Ha’dilnÉÉh.....	aa
KÉyah BiŁ HahoodzohDÓÓ Naaltsos HadilnÉÉ (34 CFR § 300.153; Rules IV.E.)	aa
T’ÁÁ ‘Aohgo Saad Bee NiiltsÓÓs (34 CFR § 300.152; Rules IV.E.)	ae
‘AHA’DIT’ÁÁH (34 CFR § 300.506; RULES IV.F.).....	ái
‘Aha’dit’ÁÁh ‘AŁkÉÉhonÍ’Á.....	ái
‘Aha’dit’ÁÁh ‘AŁkÉÉdaaszoh	ái
‘Atah SizÍInii ‘AŁheeŁt’Éego NitsÉkees.....	ai
‘AŁheeŁt’Éego WÓłts’ÁÁ Naaltsos NiiltsÓÓs ‘AŁkÉÉhaz’Á	áo
‘AŁheeŁt’Éego WÓłts’ÁÁ’ Naaltsos HadilnÉÉ (34 CFR § 300.507; UCA 53E-7-208; Rules IV.G.).....	áo
‘AŁheeŁt’Éego WÓłts’ÁÁ’ Bee Ni’ÍłtsÓÓs (34 CFR § 300.508; Rules IV.H.).....	aa
Hasht’e’ ‘ÁnÁlnÉÉh (34 CFR § 300.510; Rules IV.J.)	aa
‘AŁheeŁt’Éego WÓłts’ÁÁ’ Bee Ni’ÍłtsÓÓs	ae
‘AŁheeŁt’Éego WÓłts’ÁÁ’ Baa ‘ÁŁah ‘Aleeh (34 CFR § 300.511; Rules IV.K.)	ae
WÓłts’ÁÁ Bee ‘AhÓót’i’ (34 CFR § 300.512; Rules IV.L.).....	ae
‘AahhwiinÍt’Í Bee Nihoot’aah (34 CFR § 300.513; Rules IV.M.).....	ái
‘AkÉÉdi Bee Nihoot’ÁnÍgÍÍ (34 CFR § 300.514; Rules IV.N.)	ái
KÉyah BiŁ Hahoodzohjí ‘Ak’ehÓ’Í Bee’oonish (34 CFR § 300.537; Rules IV.O.).....	ái
‘AadahwÍInt’Í ‘AŁkÉÉnii’nÍÍŁ DÓÓ BohoneedzÁ ‘ÓÓłzin (34 CFR § 300.515; Rules IV.P.).....	ai
‘AŁhee Ni’ÍłtsÓÓs (34 CFR § 300.516; Rules IV.Q.).....	ai
‘Agha’diit’aahii Bich’Í ‘AzlÁ (34 CFR § 300.517; UCA 53E-7-208(4)(B); Rules IV.R.)...	ái
‘ÓŁta’Í ‘Át’Éidoo ‘AadahwiinÍt’Í BidinÁ (34 CFR § 300.518; Rules IV.S.)	ea
‘ÓŁta’Í BiŁ ‘AŁk’eh HÓÍÓ ‘Aditehgo BiŁ Hoo’aah ‘AŁkÉÉ ‘ÁhoonÍÍŁ	ea
‘Ółta’ YÁ Nidaalnish Bee ‘ÓhÓlnÍÍ (34 CFR § 300.530; Rules V.A. – C.).....	ea
‘Aditeh BiniiyÉ NÁÁnÁ ŁAhdii Niilteeh (34 CFR § 300.536; Rules V.D.).....	ea

Baa NitsÁhÁskeeego ‘Ádzidzaa Bee Nihoot’Á (34 CFR § 300.530; Rules V.E.)éé

Hoo’aahgi BÉÉ HodoozÍÍŁ (34 CFR § 300.531; Rules V.G.)éé

NÁÁ WÓdahdii WÓkeed (34 CFR § 300.532; Rules V.H.).....éé

NÁÁ WÓdahdii WÓkeed BidinÍNah Niilteeh (34 CFR § 300.533; RULES V.I.) éí

‘ÓŁta’Í BiŁ ‘AŁk’eh HÓIÓ ‘Óhoo’aahjí DÓÓ T’ÁÁ ‘ÁkÓt’Éego BiŁ Da’ÍnÍÍsh BiŁ
Haz’ÁAj Í Doo Bee BÁ ‘AhÓÓt’i’gÓ Bee Baa ‘ÁhÁyÁ (34 CFR § 300.534; Rules V.J.). éí

Bee Haz’Áanii YiŁ Nidaalnish DÓÓ GÓÓldi Bee ‘ÓhÓlnÍÍhjí NÁÁs ‘Ályaa (34 CFR §
300.535; Rules V.K.) éĭ

BEE HAHOOLZHÍSH

Bił 'Ałk'eh Hóló 'Óhoo'aah Bibeehaz'áanii (IDEA), Wááshindoon bibeehaz'áanii 'ólta'í bił'atł'eh hólóq nidi 'óhool'aah dooleeł, 'ólta' bił nahaz'áagó 'ólta'í bił 'atł'eh hólónígíí bimá, bizhé'é 'éí doodago 'ólta'í hoyáanii niljigo bił atł'eh hólóqgo díí naaltsoos bee 'ádaa'áháyá 'ak'ésti'binaaltsoos t'áá 'atłsxo yaa 'ákonízin dooleeł díí Bił 'Ałk'eh Hóló 'Óhoo'aah Bibeehaz'áanii (IDEA) dóó Kéyah 'Ashdladiin Bł Hahoodzoh 'Ólta' Bił Da'Ínínshjí bibeehaz'áanii 'át'é. Díí naaltsoos bée'ályaago 'amá, 'azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hoyáanii niljigo da éí baa dooltsoos nináhahaah bik'eh, nidi bée 'ályaago 'éí díí 'amá, 'azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hoyáanii niljigo baa dooltsoos:

1. Ts'ída 'atłsé báhá'dilnéé 'éí doodago 'amá, 'azhé'é, ólta'í hoyáanii niljigonaaltsoos dínóol'íłnínigo;
2. Kéyah bił hahoodzohdégé' bee ni'iltsoozgo dóó 'ólta'í 'íindída yéé niníltsoozgo;
3. Náánálahgi nidootéel bee nohoot'áago dóó;
4. 'Amá, 'azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hoyáanii niljigo yiyíikeedgo (34 CFR § 300.504(a)).

'Ólta'í 'hoyáanii niljigo Ałk'eh Hóló 'Óhoo'aah Bił Da'ínínsh 'atah ólta'go 'éí doodago bee bá 'ahóót'i'go 'amá, 'azhé'é nílínígíí, wáshindoon dóó kéyah bił hahoodzohjí bibeehaz'áanii biyaadóo bee 'ádaa' 'áháyá 'ak'ésti' nihá hóló. Bee nihá 'ahóót'i'ígíí 'éí Bee 'Ádaa' Áháyá 'Ak'ésti' binaaltsoos bikáá. Díí bikáá'ígíí 'éí t'áá nizaadk'ehjí nihíł 'íishjání 'ádoolníníł 'éí dóó dago t'áá háájí shíł bik'i'diitjji ná 'ádoolníníł. Hazhó'ó shíł 'íishjání 'ádoolníníł nínízingo 'éí 'ólta' yádasidáhígíí bił hodíłni, 'ólta' binant'a'í 'éí doodago Bił 'Ałk'eh Hóló Bił Da'ínínsh 'alájí dasidáhígíí 'éí doodago 'Áshjñh Bii'Tó 'Ólta' Bił Hahoodzoh Bił 'Ałk'eh Hóló Bił Da'ínínsh bił haz'ájí. Na'ídíłkidgo kwe'é yaa halne' [Utah State Board of Education Special Education Services](https://schools.utah.gov/specialeducation) website (<https://schools.utah.gov/specialeducation>).

Ni dóó ólta'í ne'awéé' óhoo'aah niháah silá. Ólta'í bimá, bizhé'é da éí doodago ólta'í hoyáanii niljigo t'áá bí da doodago lahgo ni'diil'áago bá'ólta'í bił 'ahíł nahodíłnih. Doo hazhó'í nábaahwiinít'ígó Ałk'eh Hóló Óhoo'aah Bił Da'ínínsh yádasidáhígíí bich'í' hodíłnih ákoh t'áá akóq asht'éédoolníníł.

SAAD BEE ‘ÁLÍNÍ ‘ALKÉÉ DAASDZOHÍGÍÍ ‘ÉÍ DÍÍ YAA HALNE’

FAPE Ła’ hooghandóó ‘óhoo’aah bee bá’ahóót’i dóó nidanił’inii bi beehaz’áanii

IDEA ‘Ałk’eh Hóló ‘Óhoo’aah Bibeehaz’áanii

IEP Sahdii ‘Óhoo’aah Bił Haz’á

LEA ‘Ólta’ Bił Hahoodzoh; t’áá ‘ałtsoh ‘Áshjįh Bii’ Tó Bił Hahoodzoh ‘Ólta’ Bił hadahwiisdzoh, ‘Áshjįh Bii’ Tó Bił Hahoodzoh ‘Ajéehkał dóó ‘Bináá’ádenii Bi’Ólta’, dóó ‘Áshjįh Bii’ Tó Bił Hahoodzoh ‘Ólta’ bił nahaz’áágó kéyah bił hahoodzoh bibeehaz’áanii biyaa da’ólta’ dóó t’áá ‘ałtso ‘ólta’ dóó ‘ólta’ bił hadahwiisdzoh doo yiyaadóó bibeehaz’áanii yik’eh ‘át’ée da nidi ‘ááyıłní

Rules ‘Áshjįh Bii’ Tó Bił Hahoodzoh ‘Ólta’ Bił ‘Ałk’eh Hóló Bił Da’ínísh Bibeehaz’áanii

USBE ‘Áshjįh Bii’ Tó Bił Hahoodzoh ‘Ólta’ Bił Da’ínísh

Saad “ła’ajį” ‘ááyıłníbígíí ’éí náhidisídí bik’ehgo nál’ııgo ‘ááyıłní, nidi łahgo ’át’ée dooleelgo bikáá dooleel. Saad “ólta” bikáágo ’éí ‘óltał bił hahoodzoh ‘ááyıłní, nidi łahgo ‘át’ée dooleelgo bikáá dooleel.

HODÍILNIHGO'ÉÍ DOODAGO NAALTSOOS 'Á NÍLÉÉHGO

'Áshíih Bii' Tó Bii Hahoodzoh 'Ólta' Bii 'Alk'eh Hóló Bii Da'íníish Bii Haz'ááji

250 E 500 S

PO Box 144200

Salt Lake City, UT 84114-4200

801-538-7587

[Special Education Rules and Policies](#)

(<https://schools.utah.gov/specialeducation/programs/rulespolicies>)

'Áshíih Bii' Tó Bii Hahoodzoh 'Amá Azhé'é Bii Da'íníish Bii Haz'á

5296 Commerce Dr

Suite 302

Murray, UT 84107

801-272-1051 or 1-800-468-1160 (Toll-Free)

[Utah Parent Center](#)

(<http://www.utahparentcenter.org>)

'Áádahaz'á 'Alk'eh Hóló Bi'agha'diit'aahii Bii Haz'á

960 S Main St

Salt Lake City, UT 84101

1-800-662-9080 (Voice)

[Video Relay Services through Sorenson Video Relay Services](#)

(https://apply.sorensonvrs.com/secured_ntouch_apply_form)

[Online Contact Form](#)

(<http://www.disabilitylawcenter.org/contact/>)

[Disability Law Center](#)

(<http://www.disabilitylawcenter.org/>)

'Ama Azhé'é Bii 'Ééhodoozíil dóó 'Áká'e'eyeed Bii Haz'á

[Parent Center Hub Website](#)

(<http://www.parentcenterhub.org>)

BEE ÁDAA' ÁHAYÁ AK'ÉSTI' BINAALTSOOS NINÁHÁHÁÁH 'AMÁ AZHÉ'É BIŁ HANE'

NÓÓSÉLÍHA'NITÁ

'Ólta' bił hadahwiisdzohgó 'alk'eh hólq óhoo'aah bił da'ínísh bił nahaz'áagó (LEAs) da'níłts'áagó kéyah hadahwiisdzohgó t'áa háishíł bił 'alk'eh dahólónígíí hadeiinítá 'ániid yizhchínígíí dóo naadiinła' binááhajíł wáashindoon bibeehaz'áani bik'eh hó'ł, 'éi 'áníigo t'áa 'altso 'ólta doo bik'é 'azláagó 'íídóólta' ní.

'Ólta'í 'oo'íłgi, 'adiits'agi, yáłti'gi, 'ááníłgi, bits'íis dóo hadaalt'éégó, 'éi doodago 'óhooł'aah bich'ł 'ánáhóót'i'go nél'ł. T'áa háida ła'da béehonísingo bíká'i' doowoł nínízingo da 'ólta'dí náas yilt'éél nidi, t'áa sahdí 'ólta' bił nahaz'áagó 'ólta' nidi, bighan 'ádingo bił haz'áagó da, bighandóo na'anish yikée nidi'née nidi, 'ólta' yá dahsidáhígíí bił hodíłni 'éi doodago 'alk'eh hólq 'óhoo'ah bił haz'áají baa hodíłni.

CARSON SMITH BIŁ 'ALK'EH HÓLQ ÓHOO'AAH BIŁ HAZ'ÁAJÍ ALK'EH HÓLQ 'ÓLTA' BIDZIIL BÉESO

Carson Smith beewó'jiiigo bił 'alk'eh hólq 'ólta' yik'éh 'íídóólta' há hólq t'áa háishíł 'ólta'í bił 'alk'eh hólónígíí bee bá'ahóót'i', t'óójí t'áa sahdii 'ólta' bił nahaz'áají.

Béeso bee iká i'iyeedígíí éi 'ólta'í bił 'alk'eh hólónígíí t'áa íídáá' bíká' aná'áwo'ígíí dóo 'ólta' haz'áagó łahdóo bíká' aná'áwo'ígíí bá'ahóót'i', inda ha'altáhígíí dóo níléi 12 grade (3-21) yólta'ígíí, dóo amá dóo azhe'é t'óójí t'áa sahdii 'ólta' bił nahaz'áají yá ha'diilaagíł.

The Special Needs Opportunity Scholarship Program éi 'ólta' hazhó'í hadilyaago baa ha'niih díí Áshíłh Bii' Tó Bił Hahoodzoh biyi' kéedahat'ínígíí 'ólta'í łahdóo 'ólta' bá'ahóót'i' azlá díí 'ólta'í bił 'alk'eh dahólónígíí doo t'áa át'é 'ólta'go bá'ályaa' da'ólta'ígíí. Díí 'ólta' éi 'ólta'í bił 'alk'eh hólq go bíká' aná'áwo' bá'biighahgo díí t'áa át'é da'ólta' bá'ályaa haz'áagó, ha'altááh dóo níléi 1 yólta' dóo 12 yólta'jii' (5-21 binááhajíł), bimá dóo bizhé'é t'áa sahdii 'ólta' bił nahaz'áají yá ha'diilaago dóo łahdéé' bíká' i' doowołgo bíighahgo ałdó'.

Ła' yiniyé hadiléełgo kojí tsxíłgo nitsékeesí bee 'íidiłłid bíkáá' USBE's [Special Education Special Needs Scholarship Grants](https://schools.utah.gov/specialeducation/programs/specialneedsscholarshipgrants) webpage (<https://schools.utah.gov/specialeducation/programs/specialneedsscholarshipgrants>).

LA'HOOGHANDÓO 'ÓHOO'AAH BEE BÁ'AHÓÓTI' DÓO NIDANIL'INII BI BEEHAZ'ÁANII (FERPA) BAA HANE'

Ła' hooghandóo 'óhoo'aah bee bá'ahóót'i' dóo nidanił'inii bi beehaz'áanii (FERPA) 'éi 'amá, azhé'é dóo 'ólta'í tseebíłts'áadah dóo dego béedááhái'ígíí t'áa hashíł níltsogo 'ólta'í binaaltssoos bee 'ahóót'i'. Bee 'ahóót'i'ígíí 'éi díí bił atah:

- á. 'Ólta' bił hahoodzoh bich'ł 'é'élyaaago 'éi díí 'ólta'í binaaltssoos dínóól'íł dóo nidoolkah ha'níigo dízdiiin 'ashdla'jiił' bee bá haz'á.

- a. ‘Ólta’í ‘óhoo’ aah lahgo ‘ándoolnííł ‘amá, azhé’ é ‘éi doodago ‘ólta’í binaaltsoos doo ‘ákót’ éego, doo hazhó’ó yaa halne’ gó, ‘oodziigo da ’éi doodago la’ hooghandóó ‘óhoo’ aah bee bá’ ahóót’ i’ dóó nidanił’ inii bibeehaz’ áanii k’ íníti’ go.
- á. Naaltsoos bee la ‘azlııgo ‘ólta’ bıl hahoodzo LEA t’ áhdoo ‘ólta’í t’ áá ‘altsxo t’ áá ‘át’ éegi ólta’ haz’ áągi yaa halne’ dáą’ nidi la’ hooghandóó ‘óhoo’ aah bee bá’ ahóót’ i’ dóó nidanił’ inii bi beehaz’ áanii yee la ‘aslııgo ’éi bee haz’ á,
- é. Kéyah ‘Ashdladiin Bıl Hahoodzoh ‘Ólta’ Bıl Da’ Íníshjí naaltsoos ‘ólta’ bıl hahoodzoh bee ni’ nıltsóosgo ‘áádóó la’ hooghandóó ‘óhoo’ aah bee bá’ ahóót’ i’ dóó nidanił’ inii bi beehaz’ áanii dóó yik’ eh hół’ ııgó. Naaltsoos nideestsos danızínıgıı béesh fıhııı’ biyi’ hadi’ doolııł (<https://studentprivacy.ed.gov/file-a-complaint>) éi doodai’ naaltsoos bee nınıltsóosgo ’éi kojı ‘á’ dílılııł:

U.S. Department of Education
 Student Data Privacy Policy Office
 400 Maryland Avenue SW
 Washington DC 20202-8520

NAALTSOOS DOOTL ‘IZHÍ NINÁHÁÁH HAÁH BEE’ ÉÉHÓZIN 34 CFR BIYAADÓÓ § 300.154(D)(2)(IV)

’Ałk’ eh Hóló ‘Óhoo’ aah Bibeehaz’ áanii biyaadóó ‘ólta’í dóó bimá bizhé’ é bee bá’ ahóót’ i’ díı ‘ólta’ bıl hahoodzohdóó béeso ‘ách’ áą naa’ nil haazhıı nıltsogo doo Medicaid bee wójıhıgıı ’éi yik’ é asłaa dooleel. Díı bee bá’ ahóót’ i’ dooleelıgıı ’éi:

- a. **Amá azhé’ é dóó ólta’í hóyáanii nilínıgıı saad ‘áyısı choiyool’ ínıgıı dóó binahjí ‘ak’ i’ didııtılıgıı béé bá’ ahóót’ i.** ‘Ólta’ bıl hahoodzoh nináháhááh bik’ eh naaltsoos ‘ánál’ ıı dooleel ’éi díı amá azhé’ é dóó ólta’í hóyáanii bee bá’ ahóót’ i’ ıgıı bikáá dooleel ‘áádóó t’ áá bizaadk’ ehjí amá azhé’ é dóó ólta’í hóyáanii nilínıgıı bee bıłhane’ dooleel, ‘ákóndı lahdah doo bohónéedząą doo.
- a. **Ólta’í binaaltsoos baahóch’ ı’ ıgıı ’éi t’ áadoo bee la azlıı’ go doo baahane’ da doo.** ‘Amá, ‘azhé’ é éi doodai’ ólta’í hóyáanii yee la ‘asł’ ııgo t’ éi la’ Hooghan ‘Óhoo’ aah Bibeehaz’ áanii Doo Náána Lahgó Baahane’ Da biyaadóó (FERPA) (34 CFR § 99) dóó ’Ałk’ eh Hóló ‘Óhoo’ aah Bibeehaz’ áanii (34 CFR § 300.622) t’ áadoo ‘ólta’ bıl hahoodzoh yi’ íníı ládąą, t’ áhdoo binııyé ha’ dílnéé ládąą’, ‘ólta’í bee bééhodılzin dabıkáá’ ıgıı (PII) kéyah bıl hahoodzoh bıl da’ ínísh ni’ iılyé bıl nahaz’ áąjí ’éi doodago béeso ‘áchąą naa’ nil bıl haz’ áąjí (e.g., Medicaid).
- á. **Ólta’í bıl ‘alk’ eh hółó ‘óhoo’ aahjí bá ‘ahóót’ i’ dóó t’ áá haada yıt’ éego ‘e’ eyeed doo bąą’ ıııgó bee ‘a’ doowoł.** Díı ‘áayıńnııgıı ’éi la’ Hooghandóó ‘Óhoo’ aah Bee Bá’ ahóót’ i’ dóó Nidanił’ inii Bi Beehaz’ áanii ‘ólta’í bee bá’ ahóót’ i’ go ’Ałk’ eh Hóló ‘Óhoo’ aah Bibeehaz’ áanii, ‘ólta’ bıl hahoodzohjí ‘éi:
 - a. Doo ’éi ‘amá, ‘azhé’ é éi doodai’ ólta’í hóyáanii tı’ ójí béeso bee ‘áká aná’ áwo ’éi doodago béeso ‘áchąą naa’ nil yıııyé hadi’ doolııł da kójí la’ Hooghandóó ‘Óhoo’ aah Bee Bá’ ahóót’ i’ dóó Nidanił’ inii Bi Beehaz’ áanii bee bá’ ahóót’ i’ go;

- b. Doo 'éí 'amá, azhé' é éí doodai' ólta' í hóyáanii biká' é 'éyeed yiniiyé ha' dilééhgo doo 'éí t'áá bí béeso choidoof' ííí da, 'ákondi łahdoo nidoolyééłgo t' éíyá;
- c. 'Ólta' í béeso bee 'ácháá naa' nil dóo choidoo' ííí da:
- i. Béeso 'ácháá naa' nil báá 'ílinígíí bits' áá yaah kólyaago;
 - ii. Béeso 'ácháá naa' nil yik' é asłaa dooleeł yéę t' áá bí bighandóo yik' é 'asłáago ' éí doodago dóo 'ólta' í t' ah 'ólta' go;
 - iii. Náhidizííd ni' iilyéhígíí deh kólyaago ' éí doodago béeso 'ách' áá naa' nil niiltł' ahgo; ' éí doodago;
 - iv. Béeso 'ách' áá naa' nil doo bee há 'áhóót' i' silíígo, bik' i 'adeesdzogo, há ni' iilyéhéę' t' áá' íyisí dedeeskidgo.
- é. **Amá azhé' é éí doodai' ólta' í hóyáanii yee lá asł' ígíí nahgo haaltsóósigo.** Hádáá' da amá azhé' é éí doodai' ólta' í binaaltsoos nidanilingo dabikáá' ígíí béeso 'ách' áá naa' nil bich' í bi' íníniigo dóo bee lá 'asínííígo (e.g., Medicaid), beehaz' áanii bik' ehgo Ła' Hooghandóo 'Óhoo' aah Bee Bá' ahóót' i' dóo Nidanil' inii Bi Beehaz' áanii naaltsoos nahgó haaltsóósigo bee ahóót' i'.
- ę. **Amá azhé' é éí doodai' ólta' í hóyáanii da doo yee lá asł' íígo, 'ólta' bíł hahoodzoh dóo báá 'ílinígo íká 'adoolwoł.** Kéyah bíł hahoodzoh bibéeso 'ách' áá naa' nil bíł nahaz' áagó 'ólta' í bee bééhodíłzin dabikáá' ígíí amá azhé' é doodai' ólta' í hóyání doo yee lá asł' íígo da nidi (e.g., Medicaid), ' éí doodago, hádáá da amá azhé' é doodai' ólta' í hóyání lá asł' íígo da nít' éę nidi nahgó hanéiniłtsoozgo; 'ólta' bíł hahoodzoh dóo báá 'ílinígo amá azhé' é doodai' ólta' í hóyání yíká iilyeedgo bee haz' á.

'ÁSHÍÍH BII' TÓ BIŁ HAHOODZOH SAHDII NA'ÍDÍLT'E 'ÁZHI' 'ATAH YISDZOH DÓO BEE 'ÁCH'Í 'ÁNÁHÓÓT'I' (URADD) BEE 'ÍŁ HANE'

Díí naaltsoos nich' í 'álnééhígíí ' éí niyázhí 'Áshíí Bii' Tó Bił Hahoodzoh Sahdii Na'ídílt' é dóo Bee 'Ách' í 'Ánáhóót' i' yee 'atah doo (URADD) dóo Naańnih Yik' idadééł' íí' ígíí dóo Bik' íjį Na' anish Bił Haz' áájį (CDC's) 'Áshíí Bii' Tó Bił Hahoodzoh Sahdii Na'ídílt' é dóo Bee 'Ách' í 'Ánáhóót' i' Bik' i 'Ádéést' íí Bił Haz' á (UT-ADDM). Niyázhí binaaltsoos ' éí doo yidínóól' ííí da dóo díí kójį bíł da' íniiish doo 'atah naanilnishgó ' éí dó' doo naaltsoos yidínóól' ííí da.

Ólta' í hóyáanii nílíígo da éí doodai' 'amá, 'azhé' é nílínígíí niyázhí bíł 'ałk' eh hólq 'óhoo' aah bíł haz' áájį 'átał biká 'aná' áwogo ' éí díí URADD dóo UT-ADDM 'óhoo' aah bíł haz' áájį bízhi' nahgó hadoodzoh béé ná' áhóót' i'. Ólta' í binaaltsoos doo nél' íí da dooleeł nínízingo 'ólta' bíł hahoodzoh bíł 'ałk' eh hólq 'óhoo' aah 'aláájį yá dahsidáhígíí díí naaltsoos néíłtsooz 'áadoo tádiinjį bilá yíłkaahí. Hahgo da, náás hodeeshzhiizhí niyázhí binaaltsoos nahgó hadooltsos nínízingo, 'ólta' bíł hahoodzoh bíł 'ałk' eh hólq 'óhoo' aah 'aláájį yá dahsidáhígíí bich' í 'á' díłíłíł.

Náá' ídışkid nínízingo [ADDM Network](https://www.cdc.gov/ncbddd/autism/addm.html), nílch' i naaldoo' í díí bikáá' ígíí 'áájį 'á' díłíłíł (<https://www.cdc.gov/ncbddd/autism/addm.html>).

[URADD](https://medicine.utah.edu/psychiatry/research/labs/uradd/) báá na' ídífłkidgo, 'Áshíí Bii' Tó Bił Hahoodzoh 'Ólta' Bidziil 'Azee' Íł' i Bił Haz' áájį 'á' díłíłíł (<https://medicine.utah.edu/psychiatry/research/labs/uradd/>).

‘IL ‘ÉÉHÓZIN BINIYÉ

T’ÁÁ BÍTSÉÉDI NAALSTSOOS ‘ÁLNÉÉ (34 CFR § 300.503; RULES IV.C.)

HANE’ ‘ÁLNÉÉH

‘Ólta’í ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo bił ‘alk’eh hólónígíí bimá da, bizhé’é da naaltsos t’áá bítséédi ‘ééhózin bich’í ‘ádoolnííł t’áado ha’altááhí:

- á. ‘Ólta’í binaaltsos binahjí ‘éedahózinígíí łahgo ‘ánálnééh, ’éi doodago, nidoolkah ’éi doodago náána łahjigo ‘óhoo’ah bił haz’áají nináádooteéłgo, ’éi doodago Ła’ Hooghandóó ‘Óhoo’ah bee Bá’ahóót’i dóó Nidanil’inii bi Beehaz’áanii yee has’ánígíí ’éi doodago:
- ą. ‘Ólta’í binaaltsos binahjí ‘éedahózinígíí, ’éi doodago, nidoolkah ’éi doodago náána łahjigo ‘óhoo’ah bił haz’áají nináádooteéłgo, ’éi doodago Ła’ Hooghandóó ‘Óhoo’ah bee Bá’ahóót’i dóó Nidanil’inii bi Beehaz’áanii yee has’ánígíí ’éi doodago doo yinízingó:

HANE’ BII’YISDZOHÍGÍÍ

Naaltsos hadilyaa’ígíí bikáá dooleehígíí:

- á. ‘Ólta’déé’ ‘alkéedaaszohgo ‘íidool’ígíí yaa halne’ ’éi doo dago binahat’áhígíí doo niidzíí’ígíí;
- ą. ‘Ólta’déé’ biniinaa doo niizíí’ígíí ‘íishjání ‘íidoolíł ’éi doodago doo haada yi’téigo yaanídoot’íł da;
- á. ‘Ólta’déé’ biniinaa doo niidzíí’ígíí ’éi doodago biniinaa doo yaa nídóót’íł’ígíí ‘alkéedaaszohgo, na’askáá’ígíí dóó naaltsos bee hadít’éhígíí yaa hodoolni;
- é. ‘Ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí bimá da, bizhé’é da ’éi doodago ‘ólta’í hóyánígíí nilíigo naaltsos bá hadít’éego niidooltsos ’éi díí Bee ‘Ádaa’áháyá ‘Ak’ésti’ ’Alk’eh Hóló ‘Óhoo’ah Bibeehaz’áanii
- ę. ‘Amá da, azhé’é da éi doodai’ ólta’í hóyáanii nilíigo da ’Alk’eh Hóló ‘Óhoo’ah Bibeehaz’áanii yinahjí yik’i’didootíł’ígíí hóló;
- ė. ‘Alkéé daaszohgo łahgo ‘át’éego bee ‘áka’a’doowół; IEP Team yił nidaalnishígíí yaa tsídadeezkéésígíí dóó biniinaa doo niidzíí’ígíí dóó
- í. ‘Alkéé daaszohgo ‘ólta’déé’ yiniinaa łahgo ‘át’éego yaatsédeezkéézígíí ’éi doodago doo niidzíí’ígíí.

SAAD BINAHJÍ ‘AK’IDIITIÍH BÉÉHÓZIN BINAALSTSOOS

Naaltsos ‘át’ée dooleehígíí:

- á. Saad bee ‘ak’e’eshchígíí t’áá bik’izhdootáago t’áá ‘altso yólta’ígíí bił bééhózin dooleel dóó
- ą. ‘Amá da, ‘azhé’é da ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo t’áá bí bizaadk’ehjí hadilyaa dooleel ’éi doodago ‘amá da, ‘azhé’é da ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo t’áá łahgo ‘át’éego bee bił hodooni, nidi doo bóheedzáago ’éi doo ‘akódooníł da.

- é. ‘Ólta’í bimá da, bizhé’é da ’éi doodago ‘ólta’í hóyánígíí niljigo da bił ‘alk’eh ‘óhoo’ aah doo yiniizjigo naaltsoos bee hadilyaa dooleef nidi ‘ólta’ di naaltsoos bee ‘éedahózinígíí ’éi doo haada doolníł da, doo ’éi naaltsoos nahgó hadoo’nił da nidi t’áá bá hadiilyaayéé’ t’áá ‘ákót’éego naaltsoos sinil dooleef.

‘ÁLTSÉE GÓNE’ BEE NI’DOOLKAH BEE LÁ ‘ALEEH

‘Ólta’ ‘áłtsée góne’ bee ni’ doolkah yeehodeez’ánígíí ’éi díí ‘ólta’í daats’í bił ‘alk’eh hóló ‘óhoo’ aah beehaz’ánii ‘ánigo ’éi t’áá bítséedi naaltsoos ‘ólta’í bimá da, bizhé’é da ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo da baa dooltsos dóo yee lá ‘adooleef t’áadoo na’alkaah ‘álnéedáá’.

‘Ólta’í bimá da, bizhé’é da, ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo da ’éi doo ‘alk’eh hóló ‘óhoo’ aahjí bá ha’dí’éégo doo ’éi t’áá hooshch’í bee lá ‘azlji’ hwiindzin da dooleef.

‘Ólta’ d’éé’ ’éi ‘ólta’í bimá da, bizhé’é da ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo da nidoolkah bee hoo’ aahígíí ’éi ‘ólta’í daats’í bił ‘alk’eh hólóq béehodooził.

‘Áni’ hadít’éegi nidoolkah ‘álnéego ‘ólta’ d’éé’ ’éi ‘ólta’í bimá da, bizhé’é da ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo da beehaz’áanii UCA 53E-9-203 (Student Privacy and Data Protection) bikáá’ígíí be’ólzin dooleef.

‘Ólta’í bimá da, bizhé’é da ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo kéyah bił hahoodzoh bi’ólta’ bá ha’dilnéego nidookah ha’nínígíí t’áadoo bee lá ‘azlji’ ’éi doodago ‘áadoo ‘ólta’jí ‘énáhoozingo ‘ólta’ bił haz’áadóo bił ‘alk’eh hóló ‘óhoo’ aah beehaz’ánii binahjí t’áá nidoolkahgo bee ‘ahóót’í’, biniinaaígíí ’éi ‘ólta’í ‘óhoo’ aah yiniłtah dooleef. Doo ’éi haada yit’éego ‘ólta’ gi saad bik’iji si’áa da dooleef na’alkaah yiyiif’ahgo.

Kéyah Bił Hahoodzoh Bi’awáalyahí T’áasahdii ‘Át’éego Bee’haz’áanii

‘Áłtsée góne’ bee ni’ doolkahígíí t’éiyá, ‘ólta’í kéyah bił hahoodzohjí bi’awáalyahí niljigo dóo doo bimá da, bizhé’é da yił bighangó ’éi doo bee lá ‘azlji’ da nidi:

- á. ‘Ólta’ d’éé’ ‘ólta’í bimá, bizhé’é ch’ée haineeztáá nidi ‘áadoo chóózt’e’gó;
- ą. ‘Amá, azhé’é bee ‘óhólníí doo ‘íł siljigo kéyah bił hahoodzoh bibeehaz’áanii bik’ehgo;
- ă. ‘Amá, azhé’é ‘óhoo’ aah bee ‘óhólníí báá ‘anasziłdgo dóo náána’ ta’ ‘óhólníí báá nináániilyaago kéyah bił hahoodzoh bibeehaz’áanii ‘ánigo ’éi na’alkaah bee lá ‘adooleef háálá ‘ánihwii’ aahii yee hooł’a’.

‘AMÁ, ‘AZHÉ’É YEE LÁ ‘ALEEH

‘Ólta’ d’éé’ ‘ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí FAPE yilnínígíí yee hooł’ aahgo ‘áłtsé ‘amá, azhé’é ’éi doodago ‘ólta’í hóyánígíí niljigo yee lá ‘adooleef t’áadoo ‘alk’eh hóló ‘óhoo’ aah bá ‘álnéedáá’.

‘Ólta’ d’éé’ ‘ólta’í bimá, bizhé’é ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo ‘áłtsé yee lá ‘adooleef t’áadoo ‘alk’eh hóló ‘óhoo’ aah bá hadilnéedáá’.

‘Ólta’í bimá, bizhé’é ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo ‘alk’eh hóló ‘óhoo’ aah doo yinizingo ’éi ‘ólta’ d’éé’:

- á. Doo 'éi bee 'ádaa'áháyá 'ak'ésti' choidoo'íí da. (i.e., baa hwiinít'í, naaltsoss bee niiltsóos, baa 'álah 'aleeh, 'éi doodago 'alheet'éego baahwiinít'í) bee lá'í idoodleel biniiyé 'éi doodago 'ólta'í biká'adoowoł biniiyé;
- ą. Doo 'éi FAPE bik'i'j'í nél'í da dooleel ólta' 'óhoo'aah bił haz'ąaj'í 'atah 'óhooł'aah doo yinizingó dóó;
- ą. Doo 'éi IEP yiniiyé 'álah nádleehígí' 'éi doodago 'ólta'í IEP bá 'ádoolníł da díí ałk'eh hólq óhoo'aahjí dóó yił nidaalnishí .

Haada yit'éego t'ahdoo baa 'álah 'aleehdáá' 'ólta'í bimá, bizhé'é 'éi doodago 'ólta'í hóyąanii niljigo bił 'ałk'eh hólq 'óhoo'aahjí bá hadılneeh nít'éé'go doo yinizingó naaltsoss bee hadilyaago 'éi 'ólta'déé':

- á. Bił 'ałk'eh hólq 'óhoo'aahjí doo 'atah da dooleel dóó doo haada yit'éego biká'aná'áwo da dooleel 'ákondi naaltsoss t'áa bitséedi 'ééhózin dooleel t'áa bee haz'áni bikáa'ígí 'at'éego;
- ą. Doo 'éi bee 'ádaa'áháyá 'ak'ésti' choidoo'íí da. (i.e., baa hwiinít'í, naaltsoss bee niiltsóos, baa 'álah 'aleeh, 'éi doodago 'alheet'éego baahwiinít'í) bee lá'í idoodleel biniiyé 'éi doodago 'ólta'í biká'adoowooleel biniiyé;
- ą. Doo 'éi FAPE bik'i'j'í nél'í da dooleel ólta'í bił 'ałk'eh hólq 'óhoo'aah bił haz'ąaj'í 'atah 'óhooł'aah doo yinizingó dóó t'áa át'é ólta' yee lá ni'iileehígí; dóó
- é. Doo 'éi IEP yiniiyé 'álah nádleehígí' 'éi doodago 'ólta'í IEP bá 'ádoolníł da dóó náas wodeeshzhiizhígí bił 'ałk'eh hólq 'óhoo'aah bá hólqo da dooleel dóó t'áa át'é ólta'déé' yee lá ni'iileehígí.

‘AMÁ, AZHÉ’É NÁ’ALKAH ‘ÁNÁÁDOOLNÍŁ YEE LÁ ‘ALEEH

‘Ólta’ bił nahaz’ąadéé’ ‘amá, azhé’é ‘éi doodago ‘ólta’í hóyąnigí niljigo bił ‘ałk’eh hólqonígí t’áa bitséedi ‘ólta’í nináádoolkah hwiindzinígí bił bééhózin dooleel.

‘Ólta’í bimá da, bizhé’é da ‘éi doodago ‘ólta’í hóyąanii niljigo da nináádoolkahígí dóó yinizingo ‘ólta’déé’ ‘éi t’áa haada yit’éego ‘ólta’í bá yá’át’ééh dooleelgo t’áa bá baa hwiinít’íígo, baa saa hólqogo da, biniiyé baa ‘álah ná’ádleehgo ‘éi ‘amá, azhé’é ‘íinízínígí doo bił ‘íidooltah da.

‘Ólta’déé’ doo haada yit’éego ‘alchíní báą dahnahaz’ánígí ha’nitah, át’éhígí bik’í dí’nóotah, dóó ‘ólta’í nináádoolkah ha’nínígí biniinaa doo saad bik’ij’í si’ąa da dooleel.

‘Ólta’í bimá, bizhé’é ‘éi doodago ‘ólta’í hóyąanii niljigo doo yee lá ‘asłj’ da nidi t’áa ‘áko dooleel biniinaanígí ‘éi:

- á. T’áa bohonedzánígí ‘át’éego bee lá ‘adooleelígí há’át’íí; dóó
- ą. ‘Ólta’í bimá, bizhé’é ‘éi doodago ‘ólta’í hóyąanii niljigo t’áadoo nát’ąą’ hane’ ánayıidlaa da.

‘AMÁ, AZHÉ’É YEE LÁ ‘ADOOLEELÍGÍ HÁ’ÁT’ÍÍDÍGÍ BEE ‘ÉÉHÓZIN

‘Ólta’déé’ naaltsoss bee ‘éedahózinígí ‘ólta’í bimá, bizhé’é ‘éi doodago ‘ólta’í hóyąanii niljigo t’áa ‘ídąą bił hóone’ígí ‘éi ‘índída na’alkaah bá ‘álnéehígí dóó bił ‘ałk’eh hólq ‘óhoo’aah bee

bá'ahóót'i'ígíí dóó nináádoolkah hwiindzingo 'áádóó 'ólta'í kéyah bił hahoodzohdéé' bi 'awaalyáhi niljigo 'índída nídiilkaa doogo.

'Ólta'déé' naaltsos bee 'éédahózinígíí 'ádayiilaa'ígíí éí;

- á. Béesh bee hóone' naaltsos dabikáago 'alkéé daasdzoh;
- ḡ. 'Amá, 'azhé'é éí doodai' ólta'í hóyáanii niljigo naaltsos bich'í 'ádaalyaa'ígíí bée da'alyaago dóó nát'áá 'áná'iidlaago; dóó
- ḡ. 'Amá, 'azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo hooghandi baa 'ídzáago yaa halne' 'éí doodago 'ólta'í bimá, bizhé'é naalnishdi baa 'ídzáago dóó 'ádahoot'íídígíí.

NÁÁNÁ ŁAHGO 'ÁT'ÉEGO BEE ŁÁ 'AZLÍGO

T'ahdoo 'amá, 'azhé'é éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo doo yee lá 'ateehgó:

- á. Na'askáá' dóó bik'i'jį yaa halne'ígíí néél'íí 'éí doodago nináádoolkahgo; 'éí doodago
- ḡ. 'Ólta'í t'áá 'altso bee nidiilkaa'ígíí 'álneehgo 'éí doodago t'áá haada yit'éego naaltsos biyaa nii'níłígíí 'álnéégo nidi t'áá bitséedi 'ólta'í 'áá 'altso yee lá 'ateehgo t'éiyá.

Doo 'éí 'ólta'déé' 'amá, 'azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo bee biká'e'eyéed doo yinizingo doo 'éí haada yit'éego náánálahdéé' bee biká'e'eyeedígíí doo yidínóól't'ah da Rules II.C.1.-3. (i.e., 'amá, 'azhé'é 'áłtsé yee lá 'asłí'í'yéé' t'ahdii t'áá 'akót'ée dooleel) bikáá yisdzohígíí binahjí.

'Amá da, 'azhé'é da 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo t'áá hooghandí 'ólta'go 'éí doodago nááná łahdi 'ólta' bik'é'azláago 'ólta'go 'áádóó nidoolkah doo bee lá 'azlígó 'éí doodago 'ólta'jį nát'áá 'áadoo 'énáhoosingó 'ólta' yaa saa hodooleelgo bá bohónéedzá (i.e., baahwiinít'í' biniiyé 'álah aleeh) bee lá 'adooléel biniiyé 'áko 'ólta'í bee biká'e'eyéedígíí t'áá baa nitsáhákees dooleel (łahgó t'áá 'áká'e'eyeed t'áá bohónéedzá dooleel 'ólta'í bił 'alk'eh hólóqgo).

'Amá, 'azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo bił 'alk'eh hóló 'óhoo'aah bił haz'áajį doo yinizingo bee 'áká'e'eyeedéé' dóó sahdii 'óhoo'aah bił haz'á IEP binahjí 'anoótíł 'áádóó IEP yil nidaalnishígíí 'índída IEP hadilyaa'ígíí FAPE bibee haz'áanii bee hadilyaa.

'AMÁ, 'AZHÉ'É 'ÓLTA'Í BINAALTSOOS YIDÍNÓÓŁ 'ÍŁ; 'AMÁ, 'AZHÉ'É 'ÁLAH ALEEH ATAH YEINÍT'Í DOOLEEL (34 CFR § 300.501; RULES IV.A.)

'AMÁ, 'AZHÉ'É 'ÓLTA'Í BINAALTSOOS YIDÍNÓÓŁ 'ÍŁ

'Amá, 'azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo bił 'alk'eh hólónígíí bee haz'áanii binahjí biyázhí binaaltsos t'áá 'altso yidínóól'íłgo bee báhaz'á, naaskáá'ígíí dóó 'ólta'di niiltínígíí áádóó FAPE bee bá 'ahóót'i'ígíí.

'AMÁ, 'AZHÉ'É 'ÁLAH ALEEH ATAH YEINÍT'Í DOOLEEL

Amá, 'azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo bił 'alk'eh hólónígíí bee haz'áanii binahjí biyázhí baa 'álah 'aleehgo bídó' 'atah dooleel bee báhaz'á, naaskáá'ígíí dóó 'ólta'di niiltínígíí áádóó FAPE bee bá 'ahóót'i'ígíí.

‘Ólta’ bił nahaz’áagó t’áa bítséedi hane’ ‘íidooleel beehaz’áanii bik’ehgo ‘áko ‘ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo ‘álah ‘aleehgi ‘atah yeinit’jı dooleel.

‘Ólta’di ‘álah ‘aleehgo doo t’óo bitahjıgó yádaati’ da, ‘ólta’di bee nidanitinigíí dóo ‘óhoo’ aah bídéet’i’ıgıı doo baa hwiinit’jı da. ‘Álah ‘aleehdi ‘ólta’di ‘ádahoonııhıgıı doo baahwiinit’jı da nidi ’éí t’áa sahdii biniıye ‘áłhınáá’ıildah ákoh doo amá, azhé’é éí doodai’ ólta’í hóyáanii niljigo doo t’áa ákóqó nát’áq’ bich’ı’ hane’ ánalnéehda.

‘Ólta’di ‘ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo ‘óhoo’ aah bił haz’áagi ‘atah yeinit’jı dooleel (34 CFR § 300.327), ‘áádóo ‘amá, ‘azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo ‘álah ‘aleehıgıı yiniıh dooleel dóo t’áa ‘altso ‘álah yileehıgıı bił bééhózin ‘áádóo ‘álah ‘aleehdi, ‘yoolkáál dóo ‘oolkiıhıgıı yee lá’ı daniljı dooleel (34 CFR § 300.322(a)).

‘Álah ‘aleeh binahat’áhıgıı biniıye ‘aleehıgıı, ‘oolkiı, dóo ‘álah ‘aleehdi, da’atah dooleeıgıı bééhózin dooleel ‘áádóo ‘amá, ‘azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo t’áa háida yi’ doolnigo ‘atah biyázhi yaa hodoolnihıgıı dóo ‘atah yaa nidóót’jııhıgıı bee báhaz’á. (34 CFR § 300.322(b)).

Ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo ‘álah ‘aleeh bee nihoot’ánıgıı doo bá bíıghahgó ‘ólta’ dóo t’áa haada yit’éego ‘amá, ‘azhé’é ‘atah dooleelgo bá baahwiınt’jı dooleel, beesh beehane’é ‘atah ‘ıısts’áq dooleel ’éí doodago níłch’i naaldooı biyi’ dóo ’éí doodago t’áa sáhi bił ‘álah dooleelgo ‘aldó bee ‘ahóót’i’go ‘ádoolnııł.

‘Ólta’í baahwiınt’ıngıı nidooltéelgi bodeestáago ‘amá, ‘azhé’éı doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo t’áadoo yiniıhı nidi ‘ádoolnııł háálá ‘ólta’ dęé’ ‘amá, ‘azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo yił hoolne’ nidi t’áadoo ‘atah yeinit’jı da. Kódzaa ládáq’ éı ch’ée ‘áál’ııdıgıı naaltsoos bıkáa daasdzoh dooleel.

TL’ÓÓDĘÉ’ ‘ÓHOO’AAH NAALKAAH

Dıı alkée’ daasdzooıgıı éı tı’óó’ dęé’ óhoo’ aah naalkaah íıłnıngıı dóo bik’ehgo na’anıshıgıı dıı bıyaa daasdzoh 34 CFR § 300.502 dóo Rules IV.B.

TL’ÓÓ’DĘÉ’ ‘ÓHOO’AAH NAALKAAH ‘ÍİLNÍNIGÍÍ

Tł’óó’ dęé’ ‘óhoo’ aah naalkah (IEE) ‘íılnıngıı ’éı na’alkaah ‘áyiılaa’ıgıı binaaltsoos hólóqgo na’alkaah ‘áádóo doo ‘ólta’di naalnısh da.

Tł’óó dęę yik’ é’ asłah hanıngıı ’éı na’alkaah ‘álnéehıgıı ‘ólta’ dęé’ t’áa ‘altsoh yik’ é’ asłah ‘amá, azhé’ é’ éı doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo doo ’éı haada yit’éego doo yik’ é’ asłaa da dooleel.

TL’ÓÓ’DĘÉ’ YIK’É ‘ASLÁ BEE’AHÓÓT’I’

Bił ‘alk’eh hólónígíí bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo ‘ólta’ dęé’ na’alkaah ‘álnéehıgıı doo yinızingó tı’óó’ dęé’ ‘óhoo’ aah naalkaah yik’ é’ asłáago bee bá ‘ahóót’i’.

IEE naaltsoos wókeedgo, ‘amá, azhé’ é’ éı doodago ‘ólta’í hóyáanii niljigo ‘ólta’ dęé’ naaltsoos binahjı’ ‘éedahózinıgıı yik’eh ‘áhodoolııł dóo yee ‘áká ‘adoolwoł dóo haada yit’éego bee ‘áká’ e’eyeedıgıı hazhó’ó ‘amá, azhé’ é’ yił hodoolni.

‘Amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo t’óó’ d’éé’ ‘óhoo’ aah naalkaah bik’ é ‘azlá yiyíikeedgo ‘ólta’ d’éé t’áadoo náás hodilzhíshí naaltsoos haididoolííł, baa saa hólónígíí bik’ ehgo dóo baa hwiidínóót’ jil biniiyé dóo t’óó’ d’éé’ ‘óhoo’ aah naalkaah yik’ é ‘azláa dooleel, ‘ákondi ‘ólta’ d’éé na’alkaah ‘ályaa’ ígíí ‘Ólta’ Bii Hahoodzoh bibeehaz’ áanii t’áadoo bik’ ehgo ‘ályaa da níigo ’éi ‘ólta’ d’éé’ biniinaa ‘áhánínígíí bééhózingo ‘íidoolííł.

‘Ólta’ d’éé’ na’askáá’ ígíí bee haz’ áanii bik’ ehgo ‘ályaa daaníigo dóo biniiyé ‘álah ‘adooleel dadíiniidgo ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ‘éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo t’óó’ d’éé’ yik’ é ‘aslá bee ‘ahóót’ i’ yiniiyé hadidoolííł nidi doo há bik’ é ‘azláa da dooleel.

‘Amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo t’óó’ d’éé’ yik’ é ‘asláa bee ‘ahóót’ i’ yiniiyé hadiléego ‘ólta’ d’éé’ ‘aldó t’óó’ d’éé’ nidoolkah doo yinízin hadzíí’ ígíí yáá na’ ídídoolkíłgo bee haz’ á. Nidi ‘amá, azhé’ é yiniinaa ‘áhánígíí IEE yidinóółłah da.

‘Amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo t’áá láhídi IEE’ t’óó’ d’éé’ yik’ é ni’ dooleel t’áá na’alkaah bii náhoot’ aa bik’ eh.

IEE ‘ánál’ jigo t’áá t’óójí yik’ éh asláago ’éi naaltsoos ‘Ólta’ Bii Hahoodzoh bídadéet’ i’ ígíí t’áá ‘altso bee bóhólnííł dooleel.

‘AMÁ, AZHÉ’ É NA’ALKAAH YÍYÍKEED

‘Amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo IEE bá ‘ályaa t’óó’ d’éé’ yik’ éh ‘asláago ’éi doodago na’askáá’ ígíí ‘ólta’ bii haz’ áadi yil ‘íshjání ‘áyiilaago dóo t’áá bí yik’ éh ninílaago bee hoozinígíí:

- á. ‘Áłtsé ‘ólta’ yaa tsídookos, beehaz’ áanii daats’ í bik’ ehgo ‘ályaa, FAPE bii’ yisdzohígíí dóo ‘ólta’ í bídéet’ i’ go dóo
- ą. ‘Ólta’ í binahjí ‘álah ‘aleehdi háida yinahjí hadzíigo bee ‘ahóót’ i’

NAAK’ÍTSÍÍLKEES YÁ DAHSIDÁHÍGÍÍ NA’ALKAAH YÓKEED

Naak’ítsííłkees yádahsidáhígíí IEE yiyíikeedgo, t’óó’ d’éé’ yik’ é ‘asláa dooleel.

‘ÓLTA’ D’ÉÉ’ BIK’EHGO

IEE t’óó’ d’éé’ yik’ éninílaago, ‘ólta’ d’éé’ na’askáá’ ígíí, na’askáá’ ályaadi, na’askáá’ ‘áyilaa’ ígíí ’éi ‘amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo IEE ‘aldoolnííł nínígíí ’éi t’áá díí na’alkaah beehoo’ aahígíí ‘ólta’ di ‘ályaa yéé’ éi t’áá binált’ éego ‘ádoonííł.

‘AMÁ, AZHÉ’ É YITSÉSK’EH NILÍ (34 CFR § 300.519; RULES IV.T.)

‘Ólta’ bii nahaz’ áago ‘ólta’ í bee bá’ahóót’ i’ ígíí bik’ ésti’ dooleel:

- á. ‘Amá, ‘azhé’ é doo la’ bitsésk’ eh góne’ nidooltéel da;
- ą. ‘Ólta’ dóo ‘amá, azhé’ é nilínígíí ch’ ééh yiká’ at’ jidgo;
- ą. ‘Ólta’ í Áshíłh Bii’ tó kéyah bii hahoodzohdóo bi’ awáályahí niljigo, ’éi doodago;
- é. ‘Ólta’ í t’áá bita’ í naagháago, la’ ayóígo nabííłka’ go bighan ‘ádingo tádígháahgo da.

‘Ólta’ bąą siláhígíí ’éí díí ‘ólta’í bimá, bizhé’é yitsésk’eh niidootéél yik’eh ‘áhodoolííł. ‘Amá, azhé’é bitsésk’eh nidooltééłígíí

‘Ólta’í bimá’, bizhé’é yitsésk’eh góne’ ‘adoont’ééłígíí haada yit’éego hanitáa dooleel ‘áádóó ła’ ‘amá, ‘azhé’é yitsésk’eh góne’ nidooltééł.

‘Ólta’í kéyah bił hahoodzohdóó bi’awáályahí niljigo, ‘amá, azhé’é yitsésk’eh góne’ ‘ánihwii’ aahii ła’ yik’ididoolni, díí yik’idiilníhígíí ’éí bee haz’áanii bikeh’go ‘ádoolníł.

‘Ólta’ dęé’ ‘amá, azhé’é yitsésk’eh góne’ nidooltééłígíí kéyah bił hahoodzoh bi beehaz’áanii bikłehgo ‘ádoolníł. ‘Ólta’ dęé’ amá, azhé’é yitsésk’eh góne’ niilteehígíí ’éí:

- á. Doo ‘Áshíí’ Bii’Tó Bił Hahoodzoh ‘Ólta’ Bił Haz’á doo yánaalnish da dooleel, doo ‘ólta’ yánaalnish da doo, ‘áádóó doo haada yit’éego yił nidaalnish da dooleel;
- ą. Doo ’éí haada yit’éego yits’ąádóó ba’ doodil yiniyé ‘át’ii da.
- ą. ‘Ólta’í yééhósin dóó beel’éhígíí ‘át’éego yá nitsékeesgo yá naha’á.

‘Amá, azhé’é yitsésk’eh góne’ niilteehígíí doo ’éí háádęé’ bich’í ‘azláa da dóó ‘ólta’ yánaalnish da.

‘Ólta’í t’áa bitahgii naagháago, bighan ‘ádingo tádígháahgo, ła’ ají hooghan bił nahaz’ąągó yánidaalnishígíí, ‘ák’ina’adá bóhoo’aah bił nahaz’ąągó, dóó’áka’e’eyeed bił nahaz’ąągó t’óó honígháníí ‘amá, azhé’é yitsésk’eh ha doodzihgo nidooltééł, ła’ hazhó’ó ‘amá, azhé’é yitsésk’eh niiltííí.

‘Amá, azhé’é yitsésk’eh niiltínígíí ’éí ‘ólta’í t’áa ‘altsxo bídéet’i’ígíí ‘atah yaa nídóót’ííł, naaltsoos bee ‘éedahózinii, bee na’alkaah, dóó ‘óhoo’aah bił haz’ąągi ‘áádóó FAPE bee bá ‘ahóóti’ígi.

T’áadoo tádiinjí bilááh ‘iilkaahí ‘Áshíí’ Bii’Tó Bił Hahoodzoh dóó ‘ólta’ dęé’ amá, ‘azhé’é yitsésk’eh niilteehígíí ‘íidoolííł.

‘AMÁ, AZHÉ’É BEE ‘ÓHÓLNÍÍH NÁÁNÁ ŁAHJIGO BĄĄ YILZII (34 CFR § 300.520; RULES IV.U.)

‘Ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí hóyáanii yaninísąągo kéyah bił hahoodzoh bibeehaz’áanii ’éí t’áa altsó ‘ólta’í bídéet’i’ (i.e., 18 binááhái), ndi ‘ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí t’áa ‘íyisí t’áa bí ‘ák’i hadoodzih yi’oh neel’ąągo kéyah bił hahoodzoh bibeehaz’áanii binahjí ’éí doodago, ‘ólta’í ‘azyehgo ’éí doodago bimá, bizhé’é ‘óhólniih bąánást’ííłgo:

- á. ‘Ólta’ dęé’ ‘Alk’eh Hóló ‘Óhoo’aah Bibeehaz’áanii ‘amá, azhé’é dóó ‘ólta’í bił bééhózingo ‘íidoolííł;
- ą. ‘Amá, azhé’é ‘óhólnííh bąą silá yęę ‘Alk’eh Hóló ‘Óhoo’aah Bibeehaz’áanii biyaadóó ‘ólta’í t’áa ‘altsó ‘óhólnííh bąą nidoolyéel; dóó
- ą. ‘Amá, azhé’é ‘óhólnííh bąą silá yęę ‘Alk’eh Hóló ‘Óhoo’aah Bibeehaz’áanii biyaadóó ‘ólta’í ‘awáályah sidąą nidi ’éí doo dago kéyah bił hahoodzoh bi ‘awáályahdi sidáa nidi táa ‘altsó ‘óhólnííh bąą nidoolyéel; ’áádóó
- é. Kéyah bił hahoodzoh ‘óhólnííh náána łahjigo bąą niilyéehgo ‘ólta’ ’éí ‘ólta’í dóó ‘amá, azhé’é bił bééhózin dooleel t’áadoo náas hodilzhíshí.

NAALTSOOS BAA DAHASTI'II

NAALTSOOS BAA DAHAST'I'II (34 CFR § 300.610-300.626; RULES IV.V.; R277-487)

‘Áshíí Bił Hahoodzoh ‘Ólta’ Bił Haz’á yánidaalnishígíí dóó ‘ólta’ di naaltsos baa dahasti’’ii baa ‘aháyáą dooleel naaltsos t’áá ‘altso naaltsos bee nida’azkáá dóó ‘athínéidzogo yaa halne’ígíí dóó ‘alhá’ályaa’ígíí ’éí doodago ‘Áshíí Bii’tó Bił Hahoodzoh ‘Ólta’ Bił Haz’á yá nidaalnishígíí dóó ‘ólta’ di IDEA bibeel’áanii dóó Áshíí Bii’tó Bił Hahoodzoh Naat’áanii Bibeel’áanii R277-487.

NAALTSOOS BAA DAHASTI'II ‘ÍILNÍNÍGÍÍ (34 CFR § 300.611; RULES IV.V.2.)

Yichxó ‘íilnínígíí ’éí naaltsos binahjí bee ‘éedahózinígíí haada yit’éego nahgo kólyaa, nahasdqoz, tsiilzéí ‘ályago doo bééhózingó ‘ályago.

‘Óhoo’ aah binaaltsos bee ‘éedahózinígíí ‘íilnínígíí ’éí t’áá ‘altso naaltsos bee ‘éedahózinígíí dii biyaadóó “’óhoo’ aah binaaltsos bee ‘éedahózinígíí” 34 CFR § 99 bikáá’ígíí, beehaz’áanii bikáá’ígíí Ła’ Hooghan ‘Óhoo’ aah Bibeel’áanii dóó Doo Nááná Łahgo Baahane’ Da, 20 USC §1232g (FERPA).

Da’ iníish bił nahaz’áągó da’ atahígíí ‘íilnínígíí ’éí ‘ólta’ bił nahaz’áągó, ‘óhoo’ aah bił da’ iníishígíí, ’éí doodago náyiiláahgo, yik’i’ dééz’íigo, ’éí doodago IDEA biyaadéé’.

T’ÁÁ HWÓ DZIZÍIGI BEE ‘ÉÉHÓZINII (34 CFR § 300.32; RULES I.E.37.)

T’áá hwó dzizíigi bee ‘ééhózinii (PII) ‘íilnínígíí ’éí naaltsos bee ‘éedahózinii baa háą hasingo bik’i’ adéest’íí dóó:

- á. ‘Ólta’í bízhi’, ólta’í bimá, bizhé’é bízhi’ dóó yił háájéé bízhi’;
- ą. ‘Ólta’í naaltsos baa nináhájeehdi;
- ă. ‘Ólta’í binaaltsos doot’izhí dóó ‘ólta’ bibéézh; éí doodago
- é. ‘Ólta’í doo nanit’agó bee bik’i’ dínóótááł, bee bééhodidoolzígíí.

‘ÓLTA’Í BIMÁ, BIZHÉ’É ‘ÉÍ DOODAGO ‘ÓLTA’Í HÓYÁANII BIŁ BÉÉHÓZIN DOO (34 CFR § 300.612; RULES IV.V.3-4.)

‘ÁSHÍÍ BII’TÓ BIŁ HAHOODZOH ‘ÓLTA’ BIŁ HAZ’Á (USBE) dóó ‘ólta’ dóó bimá dóó bizhé’é éí doodai’ ólta’í hóyáanii nilíigo bich’i’ ‘ééhodoosíł, díí lá:

- á. Kéyah bił hahoodzoh ‘al’áą diné’é bizaad k’ehjí ‘ééhózin ‘ádoolnítł;
- ą. ‘Ólta’í PII bá ‘ályaa’ígíí, ‘ééhózin ha’ nitáhígíí, haa yit’éego USBE ‘ééhózin ‘alhá’ ‘íiléhígíí (háádéé’ ‘alhá’ ályaa), ‘áádóó haa doolnítł;

- á. ‘Ólta’ déé’ ‘álkée honí’ áago beehaz’ áanii bik’ ehgo díí ‘éedahózin dooleelígíí sinil dooleel bééhózin dooleelgi, dóo t’ áa háishíí ‘atah yidínóól’ íígo bee bá haz’ ánígíí, naaltsoos wóta’ doo, dóo PII k’ éeyidoolchxóógo; ‘áádóo
- é. ‘Álkée daasdzhogho ‘óltalí dóo bimá, bizhé’ é bee bá’ ahóóti’ ígíí dóo FERPA bibeel’ áanii bíl bééhózin doo..

T’ ahdoo kéyah bíl hahoodzoh, ‘ólta’ déé’ ‘ééhózin há’ ílééhi, dóo yiyií’ aahgi, ‘aseezi binaaltsoos’ éí doodago t’ áa haada yit’ éego baa hodoonihgo ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii bíl bééhózin dooleel.

BEE ‘AHÓÓT’ I’ II YIIL’ AAH (34 CFR § 300.613; RULES IV.V.5.)

‘Ólta’ déé’ ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilígo ‘binaaltsoos sinilígíí yii’ dído’ íígo bá haz’ á. Naaltsoos bii’ dídeesh’ íí nigo t’ áadoo bíl náas hodilzhíshí dóo IEP biniiyé ‘álah ‘aleehgo da, ’éí doodago t’ áa haada yit’ éego baa ‘álah ‘aleehgo, t’ áadoo dízdiin ‘ashdla’ jí yiiłkaahí ‘ádoonííł.

- á. ‘Ólta’ binaaltsoos dínóól’ ííł bee ‘ahóót’ i’ gíí ’éí:
 - a. ‘Ólta’ déé’ naaltsoos bikáá’ ígíí dóo ‘íílnínígíí hazhó’ ó bééhózingo ‘íídoonííł
 - á. Naaltsoos binahjí ‘éedahózinígíí dabikáá’ ígíí béé da’ alyaago ‘íídoonííł dóo díí beehaz’ áanii bee bá’ ahóóti’ ígíí doo bí’ elyaago ’éí ‘ólta’ í dóo bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilígo bee bá ‘ahóót’ i’ ígíí bits’ áá neezł’ ah dooleel; dóo
- é. ‘Ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilígo háida biká’ iilyeedgo naaltsoos ‘atah yidínóól’ íígo bee bá’ ahóót’ i’.

‘Ólta’ déé’ ‘íínizingo shíí ‘ólta’ í bima, bizhé’ é naaltsoos bee ‘éedahózinígíí yidínóól’ íígo bee bá ‘ahóót’ i’ ndi kéyah bíl hahoodzoh biyaadóo ła’ beehaz’ áanii ‘ánígo ‘amá, azhé’ é ‘óhólnííł bąą nást’ ííłgo, ’éí doodago ‘amá, ‘azhé’ é ‘altsást’ áázgho dóo ba’ alchíní bighaa’ nilgo da ’éí doo ‘íłł da.

NAALTSOOS NÉL’ Í BIK’ EH ‘ÁHOOLYAA (34 CFR § 300.614; RULES IV.V.6.)

‘Ólta’ di naaltsoos dínóól’ ííngó bééhózingo ‘óózin dooleel, t’ áa háishíí naaltsoos dabikáá’ ígíí yinéel’ ííł bizhi doodzoh, ’éí doodago IDEA bibeel’ áanii bikáá’ ígíí (‘amá, ‘azhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilígo dóo ‘ólta’ di nidaalnishígíí naaltsoos yinéł’ íígo ’éí bee haz’ á), yízhi, yóólkaál naaltsoos néel’ ííł, dóo biniiyé néel’ ííł ígíí bikáa dooleel.

DÍKWÍÍ DA ‘ÓLTA’ Í BINAALTSOOS NÉL’ ÍÍGO (34 CFR § 300.615; RULES IV.V.7.)

‘Óhoo’ aah binaaltsoos ‘ólta’ í díkwéłt’ éego baahane’ go dóo dabikáago, ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilígo t’ áa bí binaaltsoos yidínóól’ ííł go bee haz’ á, nidi t’ áa bí bídeét’ i’ go binaaltsoos t’ éí yidínóól’ ííł.

NAALTSOOS ‘ÁDAAT’ÉHÍGÍ ‘ÁLKÉE DAASDZOH DÓO BIŁ NAHAZ’ÁADI (34 CFR § 300.616; RULES IV.V.8.)

‘Ólta’ dóo amá da azhé’ é da éi doodai’ ólta’ í hóyáanii niljigo yína’ ídéełkidgo, naaltsos ‘alhá’ ádaalyaa’ ígí, dóo baa ‘áhayánígíí, ‘ádaat’ éhígíí, ‘ádaalyéhígíí, ‘álkée’ daasdzo hgo bééhózingo ‘óolzin dooleel dóo bił nahaz’ áadi.

BÁÁ’ÍLÍNÍGÍ (34 CFR § 300.617; RULES IV.V.9.)

IDEA biyaadóo ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hoyáanii niljigo naaltsos shá béédoolníł níigo USBE yá nidaalnishígíí dóo ‘ólta’ dóo bich’ í ‘azláa doo ndi bee bá ‘áhóót’ í’ ígí doo yidínóółłah da naaltsos t’óo dínóól’ íłł biniyé.

IDEA biyaadóo naaltsos dínóól’ íłł dóo ‘alhá’ ádoolníł biniyé USBE yá nidaalnishígíí dóo ‘ólta’ déé’ doo bich’ í ‘azláa da dooleel.

‘AMÁ, ‘AZHÉ’ É NAALTSOOS LAHGO ‘ÁNÁLNÉE YÓKEED (34 CFR § 300.618; RULES IV.V.10.)

‘Amá, azhé’ é éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo ‘óhoo’ aah binaaltsos ‘alhá’ ályaa’ ígí dóo sinilígíí, ’éi doodago IDEA binahjí chooz’ íłłgo dabikáá’ ígí doo ‘akót’ éego hane’ bikáago, t’áa bigháági yaa halne’ go da ‘ólta’ dóo naaltsos hasht’ ée yidoolíł.

Hadeel’ íłłdóo t’áadoo la’ í yilkaahí ‘ólta’ dóo naaltsos doo ‘akót’ éego dabikáá’ ígí hasht’ ée yidoolíł.

‘Ólta’ dóo doo hasht’ ée yidoolíłgó, doo ‘íinízingo ’éi ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo yil hodooni dóo hazhó’ ó baahwiidínóót’ íłł bee ‘áhóót’ í’.

BAAHWIIDÍNÓÓT’ ÍŁ BEE ‘AHÓÓT’ I’ (34 CFR § 300.619; RULES IV.V.11.)

‘Ólta’ dóo yéékeedgo díi naaltsos dabikáá’ ígí doo t’áa ‘ádzaago, doo ‘oodzí’ go naaltsos bikáa dooleel biniyé baahwiidínóót’ íłłgo bee ‘áhóót’ í’. Díi baahwiinít’ í’ bił hoo’ aahígíí éi doodai’ yéékeedígíí ’éi doo IDEA biyaadéé’ ‘aahwinít’ íł da.

BAAHWIINÍST’ ÍŁ DÓO BIK’ IJÍ (34 CFR § 300.620; RULES IV.V.12.)

Baahwiiníst’ íłł dóo bik’ ijí ‘ólta’ dóo naaltsos dabikáá’ ígí doo ‘akót’ éego, nahagiz bii’ siláago dóo ‘ólta’ í bibee ‘áhóót’ í’ ígí yáá dahool’ a’ go naaltsos doo ‘akót’ éego dabikáá yéé’ hasht’ ée yidoodlíł dóo ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo naaltsos bikáagi hast’ ée daalyaa’ ígí bee’ ak’ eshchíjigo baa dooltsos.

Baahwiiníst’ íłł dóo bik’ ijí ‘ólta’ dóo naaltsos dabikáá’ ígí doo ‘akót’ éego, nahagiz bii’ siláago dóo ‘ólta’ í bibee ‘áhóót’ í’ ígí yáá dahool’ a’ go naaltsos doo ‘akót’ éego dabikáá yéé’ ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii niljigo bee bił hodooni ‘áádóo ‘amá, ‘azhe’ e doo bił yá’ át’ éego naaltsos bikáagi náhéedzohgo naaltsos siniligi bitát’ ah ‘adooltsos.

‘Ólta’ í binaaltsos siniligi hazhó’ ó baa hodoonihgo ’éi díigi át’ ée doo:

- á. ‘Ólta’ di ‘ólta’ í binaaltsoos bik’i’ adéest’íí doo ’éí doodago baa saa hólóq nidi t’áá ‘ólta’ di sinil dooleet; dóo
- a. ‘Ólta’ í binaaltsoos ’éí doodago naaltsoos baa saa hólóqgo dóo t’áá háida bich’í ‘áá’ ályaa go bá ‘áá’ ályaa’ ígíí naaltsoos dabikáá’ ígíí hazhó’ó yaa hodoolni.

BAAHWIIDÍNÓÓT’ÍÍL BINAHAT’Á (34 CFR § 300.621; RULES IV.V.13.)

‘Óhoo’ aah binaaltsoos baahwiidínóót’íígo ‘ałkéé honí’ áago 34 CFR § 99.22 biyaadóo ádoolníł. T’áá bohónéédzánigo, ‘ólta’ dóo baahwiinít’í yiyiil’ aahígíí díí bik’ehgo ‘ádoolníł:

‘Aahwiinóót’ííł yéékeedgo t’áá bohónéédzání góne’ bił hwiidoo’ áál ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii t’áá bítséédi yiniih dooleet, yoolkáál, ‘oolkił dóo bił hoo’ aahgi.

- á. Ólta’ gi ‘ahwiinít’ííł bił hoo’ aahígíí ’éí t’áá háida yidool’ aal, ‘ólta’ dóo ‘óhólníí bąą siláhígíí doo haada yit’ éego ‘ádíidééłt’i’ da nidi.
- a. ‘Ólta’ í bimá, bizhé’ é, ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilíigo díí baahwiinít’ nígíí t’áá ‘ałtso beel’ éego dóo ‘alheel’ éego baa saa hólónígíí bá baahwiidínóót’ííł ‘áádóo t’áá háida bíká’ iilyeedgo ‘agha’ diit’ aahíí ‘íléehgo ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii t’áá bí yik’ é’ asłáa doo.
- á. ‘Ałtso baa dahwiiníst’ííł dóo bik’i’ jí bee nohoot’ ánígíí t’áá tsíígo naaltsoos bikáá ‘ádoolníł.
- é. ‘Ólta’ dí ‘aahwinít’í bił hoo’ a’ ígíí dóo bee nihoot’ ánígíí bee hada’ iisdzíí’ dóo ‘ííshjání ‘ádaalyaa’ ígíí ‘ałhą’ ádoolníł dóo biniinaanii ‘ałkéé sinilgo ‘ádoolníł.

T’ÁÁ HWÓ DZIZÍIGI BEE ‘ÉÉHÓZINII BEE LĄ ‘AZLÍIGO BI’ÍLNÍÍHGO (34 CFR § 300.622; RULES IV.V.14.)

34 CFR § 99 bii’ yisdzoh naaltsoos baa dahóchí’ ígíí siláo dóo góoldidéé’ nidaalnishígíí ‘áá’ íléehgo ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilíigo doo yee lą asł’íí da nidi bee haz’ á’ ‘ákonđi t’áá hwó dzizíigi PII dínóólííłgó ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii yee lą ‘asłíigo t’ éiyá nidi:

- á. T’áá háida naaltsoos yókeedgo doo bee haz’ áą da nidi IDEA binahjí ‘áhánígo ’éí t’áá ‘áko, ’éí doodago
- a. Doo IDEA bídéét’i’ go ’éí doodago beehaz’ áanii bídéét’i’ gó.

‘Ólta’ déé’ doo haada yit’ éego naaltsoos bee’ éedahózinii ‘óhoo’ aah bídadéét’i’ ii doo yi’ doolnih da ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilíigo t’ áadoo yee lą ‘ałeéhí nidi 34 CFR §§ 99.31 dóo 99.34 (FERPA) binahjí ’éí t’áá ‘áko:

- á. Ólta’ déé’ 34 CFR § 99.31 binahjí ‘ólta’ í binaaltsoos t’áá hwó dzizíigi bee ‘ééhózinii baa hodoonihgo ‘ólta’ í bimá, bizhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilíigo doo yee lą ‘asłíí da nidi bee haz’ á:
 - a. ‘Ólta’ náána łahgóo bił nahaz’ áagó, bá’ ólta’ í ‘óhoo’ aah yaah bine’ go.
 - b. ‘Ólta’ í náána łahjigo ‘íidéesht’ ah nízingo’ ólta’ yá nidaalnishígíí ’éí doodago ‘ólta’ bił haz’ áagóo 34 CFR § 99.34 bibeehaz’ áanii bi daaszohígíí bikehgo.

- a. 34 CFR § 99.34 bi beehaz'ánii 'áníigo 'ólta'í binaaltsoos náána lahjigo 'ólta'góó bi'ílníihgo 'ólta'í bimá, bizhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo bił bééhózin dooleeł 'ákondi 'ólta'dóó 'áadoo yáá halne'í nidi naaltsoos lahji 'íidoolííł:
 - a. 'Ólta'í bimá, bizhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo t'áá bí 'ínízin náána lahjigo 'ólta' yiniyé hanáadiidlaago.
 - b. 'Ólta'dóó bee 'ádaa'áháyá 'ak'ésti' binaaltsoos nináháháá bééhózingo 'áyósin, 'ólta'dóó 'ólta'í binaaltsoos 'ólta' hadiiláágo 'ádoolnííł.
 - c. Naaltsoos bi'ílniih dóó bik'ijí táá' náahaijé 'ólta'di naaltsoos sinil dooleeł.

T'áá hwó dzizjigi bee 'ééhózin (PII) 'ólta' bił nahaz'áádéé' 'álnéego dóó dínool'ijigo 'ólta' bimá, bizhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo t'áadoo 'átsé yee lá 'ałeeh da nidi bee 'ahóót'i' 34 CFR §§ 99.31 dóó 99.34 bibee haz'áanii bi'ályaago, dóó 'ólta' bił hahoodzohdóó yił 'aho'niilné'ígíi yiniihgo.

'Ólta'í bimá, bizhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo PII doo bi'doolnihgó doo 'ínízingo, 'áádóó PII wókeedígíi t'áá beehaz'áanii bik'ehgo 'ályaago t'éí bee 'ahóót'i'.

34 CFR §§ 99.31 (FERPA) bibeehaz'áanii bii' yisdzoh, Áshjijh Bii'tó Hahoodzoh LEAs 'ádaa'áháyá 'ak'ésti' binaaltsoos nináháháá bééhózingo 'áyósin díí 'ólta'í bił ałk'eh hólónígíi 'ólta'déé' binaaltsoos anál'ijihgo bá ahóót'i' bimá dóó bizhé'é éí doodai' 'ólta'í hóyáanii niljigo doo yee lá ashjé' da nidi díí 'ólta' hanáa'dídléehgi bich'í' anál'ijih doo.

BEE 'ÁDAA' ÁHÁYÁ (34 CFR § 300.623; RULES IV.V.15.)

'Ólta' bił nahaz'áagoó PII t'áá 'íyisí yaanichí dooleeł, dabikáa'ígíi, naaznilgi, bi'ílníigo dóó doolchxóółgi.

'Ólta' bił nahaz'áago 'ólta' yá naalnishígíi t'áá'á'igo yiniyé' PII 'áhánígo yaa'áhályáa dooleeł.

PII yik'idééz'ijí'ígíi yiniyé 'íidóółtah 'éí doodago kéyah bił hahoodzodóó bibeehaz'áanii CFR § 99 bikáa'ígíi bik'ehgo yaa'áhályáa dooleeł.

'Ólta' bił nahaz'áago PII yaa 'ádalyánígíi bízhi' 'ałkéé' daaszohgo dóó binaanish 'áyósinígíi naaltsoos bikáago 'áyósin dooleeł.

BEE 'ÉÉDAHÍZINÍGÍI YILCHXQQ (34 CFR § 300.624; RULES IV.V.16.)

'Ólta'déé' 'ólta'í bimá, bizhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii niljigo binaaltsoos dóó bee éédahózinígíi PII náháasdzláa'ígíi IDEA biyaadéé' doo niidzígó yaa hodoolni.

Naaltsoos bee 'éédahózinígíi doo nidzingo 'ólta'í bimá bizhé'é 'éí doo dago 'ólta'í hóyáanii niljigo 'ánígo doolchxqqł. 'Ákondi 'ólta'í bizhi', naaltsoos baa nináhájeehdi, bi béesh bee hane'í, yólta'í'ígíi, 'ólta' yiniyé yá'ánálwo, dóó k'ad yólta'ígíi dóó ni'níłta'jé bikáago 'éí t'áá nizaadgo sinil dooleeł.

'Ólta'í binaaltsoos "'óhoo'aah bee 'áká'aná'áwo' yíighah 'ashjé' bikáago 'ólta'í niníłta'dóó táá' náahaigo naaltsoos doolchxqqłgo beehaz'á 'éí doodago naadiin naaki bináahai dóó táá'

nínáánaahaigo IDEA biyi' bikáá. Naaltsos dootł'izi béeso 'ách'áá naa'nil 'áníigo 'éi naaltsos bee 'éedahózinígíí 'ólta'í ni'níłta'dóó 'ashdla' náahai naaltsos sinil doo.

'ÓLTA'Í BEE 'ÓHÓLNÍÍH (34 CFR § 300.625; RULES IV.V.17.)

'Ólta'í tseebíıts'áadah binááhaidóó 'óhólníıh báá niilyééh, góóldidéé' 'ólta'í doo t'áá bí 'ák'inaaldzil da níigo, 'éi doodago 'ólta'í 'azyehgo 'éi doodago 'óhólníıh báá niilyáago.

FERPA bibeehaz'áanii 34 CFR § 99.5(a) 'áníigo, 'amá, azhé'é 'óhólníı báá siláyéé' 'ólta'í tseebíıts'áadah bináahai dóó 'óhólníı 'ólta'í báá niilyééh, 'áko 'ólta'í 'óhoo'aah binaaltsos bee bóhólníıh yileeh 'akondi 'óhólníıh góóldidéé' 'ólta'í doo t'áá bí 'ák'inaaldzil da níigo, 'éi doodago 'ólta'í 'azyehgo 'éi doodago 'ólta'í 'óhólníıh báá niilyééhgo.

IDEA 'áníidgo 'ólta'í tseebíıts'áadah bináahai dóó 'óhólníıh báá niilyéé 'akondi góóldidéé' 'ólta'í doo t'áá bí 'ák'inaaldzil da níigo, 'éi doodago 'ólta'í 'azyehgo 'éi doodago 'óhólníıh báá niilyáago, 'óhoo'aah binaaltsos 'ólta'í bi yileeh. 'Akondi, IDEA 615 biyáádóó 'éi 'áłtsé 'amá, azhé'é yee yił hodoolni.

'ÓLTA'Í BIŁ 'ALK'EH HÓLÓ BIMÁ, BIZHÉ'É TŁ'ÓÓJÍ 'ÓLTA' BIK'É 'AZLÁ YÁ HA'DILÉEGO FAPE BINÍLTŁ'AGO (34 CFR § 300.148; RULES VI.C.)

TŁ'ÓÓJÍ 'ÓLTA' BIK'É 'AZLÁ HA'DILNÉEH FAPE YINÍLTŁ'AHGO

IDEA 'éi doodago Utah Schools for the Deaf and Blind (USDB) 'éi doo 'ólta' yik'é 'asláa da doo 'éi doodago 'óhoo'aah biniiyé doo yik'éh 'asláa da, 'alk'eh hóló bił haz'áájí 'éi doodago tł'óójí 'ólta' bik'é 'azlájí 'ólta'í bił 'ál'keh hólóqjí bá hadít'ée nidi 'éi doodago USDB 'atah nidi FAPEjí bá ha'dít'ée nidi 'ólta'í bimá, bizhé'é tł'óójí 'ólta'í hóyáanii bik'é 'azláyá ha'diilaago. 'Akondi beehaz'áanii USDB biyaadóó dóó VI.B 'áníigo 'ólta'í t'áá bizhi' 'atah 'ólta'í bízhi' dabikáá' atah yisdzoh doo bee bich'í 'anáhóót'i'ígíí nél'ııgo.

ÓLTA'Í BIŁ ALK'EH HÓLÓNÍGÍÍ BIMÁ DÓÓ BIZHÉ'É TŁ'ÓÓJÍ ÓLTA' BIK'É AZLÁ BÁ HA'DIILAAGO FAPE ÉÍ DOO ŁAHDÓÓ BAA HWIINÍT'ııGO (UNILATERAL PLACEMENT WOLYÉ)

'Ólta'í bimá, bizhé'é 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii niłııgo doo bił 'ákót'éego yiniinaa saad hólóq go, 'olta' yich'ıı saad nídzingo 'éi doodago USDB yich'ıı saad nídzingo 'ólta'í 'atah doolt'eel biniinaa dóó báá 'adooleelígíí 'éi kéyah bił hahoodzoh beehas'áani IV.-U bik'ehgo naaltsos yee niidooltos.

'TŁ'ÓÓJÍ 'ÓLTA' BIK'É 'AZLÁ BINIYÉ T'ÁÁ NÁ'ASDLÁ

'Ólta'í bił 'alk'eh hólónígíí bimá, bizhé'é 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii niłııgo hádájá' da bił 'alk'eh hóló 'óhoo'aah bił haz'áanıjí 'ólta' nít'éé'go t'áadoo 'ólta' 'éi doodago USDBjí 'áádóó tł'óójí 'ólta' bik'é 'azláyá hadiilaago 'ólta' 'éi doodago USDB 'áadoo yee lá 'ałehi t'áadoo FAPE bá bik'eh 'áhoolyaaí, góóldidéé' 'áníigo 'éi 'ólta' 'éi doodago USDB 'éł'óójí 'ólta' bik'é

‘azlá bá bee ‘ahóót’i’ dooleel. ‘Amá, azhé’é ‘ólta’í USDB ’éí doodago ‘ólta’jí yá hadiilaago doo kéyah bił hahoodzoh bee haz’áani bik’ehgo ‘é’élyaa nidi bee ‘ahóót’i’ doo.

NÁT’ÁÁ NÁ’ASDLÁ BI’OH ‘ÓLZIN

Nát’áá ná’asdlá dooleelígíí díí saad daadzohígíí binhají bi’oh ‘ádooníł dóo bee lá ‘adooleelígíí kót’é:

- a. Ts’ída ‘ákéedi IEP baa ‘álah ‘azlí yéedáá’ ‘ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo ‘ólta’ dóo haił’e’ yéedáá’ IEP Yił Nidaalnishígíí t’áadoo ‘ólta’ ’éí doodago USDB nidooltéelgi doo yinízíł’ígíí yaa hoolne’ da, FAPE bá bee hoot’aah nidi, tł’óójí ‘ólta’ bik’é ‘azláají bá ha’diishłaa níida ’éí dóodago ‘ólta’ bá bik’é ‘azláadoogo; ’éí doodago
- a. T’áadoo neeznáají biláyiiłkaahí ‘ólta’í ‘ólta’ déé’ nahgó haalt’eehgo (łá’ají hodíłzin Damóo biiskání dóo nida’iiníish niłts’igo),’ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo t’áadoo ‘ólta’ ’éí doodago USDB t’áá bítséedi ych’í lá ‘asłí da;
- á. T’áadoo ‘ólta’í ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo nahgó haalt’e’gó ‘ólta’ ’éí doodago USDB ‘ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo naaltsoos t’áá bítséedi ‘á’ doolníłígíí bee bił hóóne’ díí ‘ólta’í nidoolkahígíí (biniiyé nídiilkáá’ígíí naaltsoos bikáágo), ‘ákonđi ‘ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii ‘ólta’í nidaalkahígíí t’áadoo yiniiyé yiłní’áazh da; ’éí doodago
- é. Góoldidéé’ ‘áníigo ‘ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo t’áadoo hazh’ó’o baa nitsáháskéezgo ‘á’iilaa.

Índa amá dóo azhé’é éí doodai’ ‘ólta’í hóyáanii nilíigo ‘ólta’ éí dooda’ USDB t’áá bíłáashjí’ yaa hodoolnih díí ‘ólta’í ats’anéił’e’go da, ‘Akót’ée nidi, nát’áá ninádoolyéelígíí:

- a. Doo bi’oh ‘ádoolníł da ’éí doodago doo bich’í baa hóchí da doo t’áadoo ‘éedahózin ‘ájíléehí:
 - a. ‘Ólta’ déé’ t’áado ‘ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo yił hoolne’ da;
 - b. ‘Ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii t’áá bítséedi naaltsoos bee ‘éedahóziní t’áadoo łá’ bee yíłtsooz da díí ‘á’da’alínígíí bikáá’ígíí; ’éí doodago
 - c. Naaltsoos bee ‘éedahózinígíí bikáá’ígíí bi’jiiłaa ‘ólta’í yits’áádóo da haada dooníł; dóo
- a. Góoldidéé’ ‘áníigo, doo bi’oh ‘ádooníł da ’éí doodago doo bich’í baa hóchí da doo t’áadoo ‘éedahózin ‘ájíléehí;
 - a. ‘Ólta’í bimá, bizhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii nilíigo doo bilagáana doo yidiits’a da dóo yáłti’ da; ’éí doodago
 - b. Díí daaszohígíí bik’ehgo ‘é’elyaago doo ná’táá’ ná’asdlá bi’oh ‘ályaago ‘ólta’í bíní yáá dahwiidooł’ááł.

NAALTSOOS HADILNÉÉHÍGÍÍ T'ÁÁ 'ÍDÁÁ HADADÍT'É (34 CFR § 300.509; RULES IV.I.)

USBE yá nidaalnishígíí naaltsoos t'áá 'ídáá hadadít'éhígíí 'ádayiilaa 'amá, azhé'é éí doodago 'ólta'í hóyáanii kéyah bíł hahoodzójí naaltsoos yee niiníłtsóósgo, 'álheelt'éego wólts'áájí ní'níłtsóósgo, dóó shá baa hwiidínoot'íł nízingo. Díí naaltsoos hadidoolnípígíí 'éí USBEjí tsxíłgo nitsékeesí bíł haz'áájí 'a'dííłíł USBE [Dispute Resolution](https://schools.utah.gov/specialeducation/programs/studentparentrights?mid=5220&tid=1) webpage (<https://schools.utah.gov/specialeducation/programs/studentparentrights?mid=5220&tid=1>).

T'áá háida kéyah bíł hahoodzoh binaaltsoos t'áá 'ídáá hadít'éhígíí doo haididoolíł da. 'Amá, azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii, t'óójí bíł nahaz'áájí, dóó t'áá háida kéyah bíł hahoodzoh binaaltsoos t'áá 'ídáá hadít'éhígíí, 'éí doodago naaltsoos t'áá haada yit'éhígíí haididoolíł, t'áá beelt'éhígíí 'át'éego naaltsoos hadidoolíł 'álheelt'éego wólts'áájí ní'íłtsóósígíí bee hadít'éhígíí yá'át'éhgo hadilyaa dooleel.

KÉYAH BIŁ HAHOODZOH BIK'IJÍ SAAD HWIINDZIN BEE HA'DILNÉÉH (34 CFR § 300.151–153; UCA 53E-7-208; RULES IV.E.)

KÉYAH BIŁ HAHOODZOH SAAD HWIINDZIN BEE HA'DILNÉÉH

USBE bił haz'áadéé' kéyah bił hahoodzohdéé' naaltsoos nideyiistsóózígíí baa hwiidínóót'íłł IDEA bibeelaz'áanii bik'ehgo baa hwiinít'íł dooleel, t'áá háishíłł naaltsoos niiniłts'óózígíí náánáá łahdéé' kéyah bił hahoodzohdéé' yigáálł ndi bee bá 'ahóót'i' dooleel.

- á. Baa saad hólónígíí naaltsoos bee hadilyaago USBE Bił 'Ałk'eh Hóló 'Óhoo'aah Bił Haz'áají yá 'aláají dah sidáhígíí baazh doogáálł, bich'í 'á'doolníłł, níłch'i bee hane'í naaltsoos hayiiniłígíí bee, 'áádóó 'ólta' bízhi' bił hahoodzohjí 'éi doodago t'óójí 'ólta' bił haz'áají 'oodzíí' k'ehgo 'áhoodzaadi.
- ą. Naaltsoos niiniłtsósígíí naaltsoos béé'ályaago 'ólta' 'éi doodago t'óójí da'iniłshígíí yich'í 'íidoolíłł.
- ă. Doo naaltsoos hadilnéégó 'ólta'jí 'éi doodago USBE Kéyah Bił Hahoodzoh Bił 'Ałk'eh Hóló yá 'aláají dah sidáhígíí háká' adoolwoł.
- é. IDEA kéyah bił hahoodzohdéé' naaltsoos hadilyaa'ígíí 'ólta' 'éi doodago kéyah bił hahoodzoh Bił 'Ałk'eh Hóló 'Óhoo'aah yá 'aláají dah sidáhígíí néidiiltsoozgo, naaltsoos néidiiltsoozígíí t'áá łá'ají yaahodoolni, 'áko t'áá 'ałts'áají yiniłh dooleel dóó naaltsoos béé da'alyaago 'ałts'áají baa dooltsos.
- ę. Kéyah bił hahoodzohdéé' naaltsoos niiltsoozígíí bee t'áá 'ałts'áají naaltsoos néidiiniłgo 'áádóó wólta' dooleel.

KÉYAH BIŁ HAHOODZOHDÓÓ NAALTSOOS HADILNÉÉ (34 CFR § 300.153; RULES IV.E.)

Naaltsoos hadilnééhgo díí daazdzohígíí 'atah dooleel:

- á. 'Ólta' IDEA bibeelaz'áanii k'íinítí' dóó naaltsoos bee hadilyaago 'éi doodago t'óójí bił haz'áají 'éi doodago nááná łá' beehaz'áanii k'éti'go;
- ą. Naaltsoos hadilyaa'ígíí t'áá 'aaníígó bikáago;
- ă. Saad hólónígíí bizhi' yisdzoh dóó háájí hane' 'ádoolníłł;
- é. 'Oodzíí'ígíí 'ólta'í bídéét'i'go:
 - a. 'Ólta'í bízhi' dóó naaltsoos baa nináhájeehdi;
 - b. 'Ólta'í 'ólta'di, 'ólta' bee wójihígíí;
 - c. 'Ólta'í bighan 'ádingo, bich'í hoodoonihígíí 'ólta' bee wójihígíí;
 - d. 'Ólta'í bee bich'í 'anáhóót'i'ígíí, 'íyisii 'át'éegi dóó biniinaa 'át'éegi; dóó,
 - e. 'Anáhóót'i'ígíí bee hasht'éé hodoo'níłígíí dóó saad hólónígíí 'atah yaanídóót'íłł, Rule IV.E.ą bik'ehgo.

Baa saad hwiindzinígíí dóó 'oodzíí'ígíí t'áadoo łá' náháhi naaltsoos nidooltsoł.

Kéyah bił hahoodzohdęé' naaltsoos niiltsoozígíí dóó haada yit'éego hasht'éé hodoo'níłígíí doo dínóółt'ah da; 'ákondi, kéyah bił hahoodzohdęé' naaltsoos niiltsoozígíí t'áá yeinit'ígigo naaltsoos niiltsoozígíí 'altso hadilyaagó 'éi doodago naaltsoos nát'áá hanaáltsoozji' 'altso dooleel.

USBE éi bá ahóót'i' kéyah hahoodzoh naaltsoos bee niiltsoozígíí nahji' kwííléehgo díí hódahgo daasdzoogíí doo t'áá át'é bił athéstł'óógó (Rules IV.3.a.-d). USBE da kéyah hahoodzoh bee ni'iltsoozígíí nahji' kwíyíilaago da, éi USBE ni'níltsoozígíí yił hodoonih, LEA éi doodai' nida'anish bił haz'áajj' hodoonih, amá, azhé'é, éi doodai' ółta'í hóyáanii nilínígíí (doo díí ła' ni'níltsoozígó da éi bee bich'í' hodoonihígíí hóló) díí ashdla' yiská biyi' t'áá háidígíí da yił ahił hodoonih. Hane' álnéhígíí éi naaltsoos bikáá'go dóó U.S. Naaltsoos Naagéhí bee didoochił. Hane' ályaaígíí éi ha'íi naaltsoos t'áadoo bił ahéstł'óógó ályaaígíí baa hodoonih dóó díí ni'iltsoozígíí éi yah anáadooltosgo bá haz'áago át'é díí kéyah hahoodzoh bídeét'i'go dóó Part B dóó Part A IDEA yik'eh ał'ígigo dóó bee haz'áanii t'áá yaa ákonízingo.

Anáhóót'i' bee asht'éé doo'níłígíí doo bikáá'go da éi doo biniinaa USBE díí kéyah hahoodzoh bee ni'iltsoozígíí doo nahji' kwíidoolíł da.

T'ÁÁ 'AOOHGO SAAD BEE NIILTSÓÓS (34 CFR § 300.152; RULES IV.E.)

BEE'E'E'AAH DÓÓ BIGHÁÁ DIT'AAH; T'ÁÁ 'A'OHGO; 'ÁDOOLNÍLÍGÍÍ

Kéyah bil hahoodzoh 'ałk'eh hóló 'óhoo'aah yiláajj' dah sidáhígíí t'áadoo hastádiinjí 'aleehí baa saad hólónígíí hasht'e yidoolíł dóó t'áá 'íyisí 'anáhóót'i' ládáá'. Náás didoot'aago, saad hólónígíí dóó 'ólta'dęé' 'éi doodago tł'óó'dęé bił haz'ánígíí naaltsoos bich'í' 'ádooníł, USBE Ałk'eh Hóló 'Óhoo'aahdęé'. T'áadoo bee'e'e'aahí Kéyah bil hahoodzoh 'ałk'eh hóló 'óhoo'aah yiláajj' dah sidáhígíí:

- á. Tł'óódęé' nida'ałkaahí ni'doolkah, Kéyah bil hahoodzoh 'ałk'eh hóló 'óhoo'aah yiláajj' dah sidáhígíí 'íinízin ládáá' nidoolkah.
- ą. Saad hólónígíí yininaa 'ánínígíí 'ałhá' 'íidoolíł, naaltsoos bikáago 'éi doodago yiniinaa saad hólónígíí yaa na'hodoonih.
- ă. 'Ółta'dóó' 'éi doodago tł'óódęé' baa saad hólónígíí yinahjí hadoodzihígíí bá hwiidoo'aal, dóó:
 - a. Haada yit'éego k'ééhodoodoqł bohodidoot'áal; dóó
 - b. 'Ółta'í bimá, bizhé'é naaltsoos niiníltsoozígíí dóó bee niiltsoozígíí 'ałch'í dadínóóbíłgo yaa nídadóót'íł (Rules IV.H.).
- é. Naaltsoos t'áá 'altso bídadéét'i'ígíí dadínóól'íł 'áadóó IDEA bii'daaszohígíí 'éi doodago beehaz'áanii daats'í k'ídeezi'.
- ę. Saad hólónígíí naaltsoos bich'í' 'ádooníł, naaltsoos béé 'ályaago kéyah bil hahoodzoh 'ałk'eh hóló 'óhoo'aah yiláajj' dah sidáhígíí ła' bich'í' ádooníł 'éi doodago 'ólta' bił hahoodzoh yiláajj' dahsidáhígíí, baa saad hólónígíí dóó bikáá' dooleehígíí;
 - a. Bééhozinígíí dóó béé'nihoot'ánígíí, dóó
 - b. USBE 'akéedi yee nihoní'ánígíí.
- ê. Bá náasdidoot'áaígíí Beehaz'áanii IV.E.6. bik'ehgo 'ákondi:
 - a. T'áadoo naólníní 'anáhóót'i' hazłłigo; 'éi doodago

- b. ‘Ólta’í bimá, bizhé’é, ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii, éí doodago saad hólónígíí (doo ‘amá, ‘azhé’égó) dóó ‘ólta’ bíł haz’áádéé’ ’éí doodago tł’óójí bíł haz’áájí baa saad hólónígíí hasht’e doolníł deinízínígíí biniyé náás didoot’áál ’éí doodago kéyah bíł hahoodzoh biyi’ t’áa haada yit’éego k’é nidahodoodleeł biniyé bá hwiidoo’aal.
 - i. Saad hólónígíí doo amá azhé’é éí doodai’ ólta’í hóyáanii nilínígíí da doo nilíigo éí bá baa nídóót’íłígíí doo yídóókíł da.
- c. USBE éí díí saad hólónígíí bich’i’ í’ílnééhígíí yá náás yidoo’áál (doo amá azhé’é da nilíigo), amá azhé’é éí doodai’ ólta’í hóyáanii nilínígíí, dóó LEA éí doodai’ nida’anish bíł nahaz’áágó atah ni’níłtsoozgo da. Díí náás bá adeeskídígíí éí yookkáłígíí bee ííshjání ádoolníł dóó kéyah hahoodzoh bee ni’íłtsoozígíí naaltsoos sinilígíí biyi’ bikáá’go ádoolníł.
- í. USBEdéé’ bee noohoot’ánígíí beel’éego bi’dooníł, bee ‘áká’a’ doowólígíí ’éí bee náás hodidoodoh, ‘atah naagháhi, náhooshqólii dóó hasht’e doolníłgi ‘áko beehaz’áanii bik’ehgo ninádooldah.

‘AKÉEDI BEE NOHOOTÁNIGÍÍ

USBE yee nihoní’aanígíí dóó háago da náás náadidoot’i da. ‘Ałts’áájí bee nihoot’ánígíí doo bíł yá’át’ééhgó náána łahjigo bee nináadzíłtsóosgo naaltsoos łá’ hanáázhdíł’íł nidi yits’áájí ninitsoosígíí t’áa ‘ákót’éego ‘ałdó bá ‘ahóót’i’.

BEE ‘AHÓÓT’I’IGÍÍ DOO BEE HÁ ŁÁ ‘AZLÍIGÓ ‘ÁNÁAJIIL’ÍÍ

Bee ‘ahóót’i’ t’áadoo bik’ehgo ‘é’élyaagó USBE ‘íidoolíłígíí:

- á. Haalá yit’éego hasht’é dooníł, bíghah ládáá’, béeso nát’áa ninádoolyéél ’éí doodago t’áa haada yit’éego ‘ólta’í bee bíká ‘a’doowoł.
- ą. Yidéeskáagó t’áa ‘ałtso ‘ólta’í bíł ‘ałk’eh hólónígíí ‘áká’e’eyeed bee bá ‘ahóót’i’ dooleeł.

KÉYAH BIŁ HAHOODZOHJÍ NI’ILTSÓÓS DÓÓ ‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ

Kéyah bíł hahoodzohjí ni’iltsóosgo ‘áádóo t’áa ’éí beehaz’áanii binahjí ‘ałhéelt’éego yídóólts’íłgo, ’éí doodago t’óo ‘ahayóí baa hwiidínóót’íłgo USBE ’éí ‘ákeedi niidooltsos ‘dóó ‘ákeedi baa hwiidínóót’íł. T’áa ha’át’ííshjí baahwiidínóót’íł doo ‘ałheelt’éego yídóólts’íł bídéet’i’ígíí t’áadoo bee ‘e’e’ahí hasht’e doolníł.

- á. Baa saad hwiindzinígíí dóó ‘oodzí’ígíí t’áadoo łá’ náháhi naaltsoos nidooltsoł.
- ą. Kéyah bíł hahoodzohdéé’ naaltsoos niiltsoozígíí dóó haada yit’éego hasht’éé hodoo’níłígíí doo dínóółt’ah da; ‘ákondi, kéyah bíł hahoodzohdéé’ naaltsoos niiltsoozígíí t’áa yeinít’íłgo naaltsoos niiltsoozígíí ‘ałtso hadilyaagó ’éí doodago naaltsoos nát’áa hanááłtsoozjí’ ‘ałtso dooleeł.

Beehaz’áanii IV.E biyaadóo saad hazłigo dóó t’áa ‘ídáá’ ‘ałheelt’éego baahwiinít’i yah ‘íłhézgho dóó t’áa ’éí saad hólónígíí t’áa ’éí ‘át’íłgo ’éí ‘áłtsé baahwiidínóót’íł. USBE ’éí t’áa ‘ałch’ishjí bíł bééhózin dooleeł. ‘Ákondi ‘ólta’ naaltsoos bee niiltsoozgo ’éí doodago t’áa tł’óójí

bił haz'ąąjí dóó 'atheet'éeego baa hwiiníst'íídgó 'éí kéyah bił hahoodzohjí 'ałk'eh hóló 'óhoo'aah bił haz'ąąjí yá 'aląąjí dah sidahígíí naaltsoos bich'í 'ádoolníł dóó USBE k'ééhodooldool.

'Amá, azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii dóó t'áá háishíí 'ádíidéelt'i'ígíí, 'áádóó 'ámá, azhé'é nabi'dintin bił nahaz'ąągó dóó 'óhoo'aah bił nahaz'ąągó, 'ak'ína'adá bóhoo'aah bił nahaz'ąągó, 'áchąą yáti' dóó há'aditsił bił nahaz'ąągó, bidziilgo da'ínísh bił nahaz'ąągó, dóó bídéét'I'go bił nahaz'ąągó díí 'ałkéé haz'ąągó bee 'oonish dooleet:

- á. 'Ólta' bee 'ádaa'áháyá 'ak'ést'i' binaaltsoos hólóq doo.
- ą. Kéyah bił hahoodzohdée' USBE 'óhoo'aah dóó bee nidinootíílii yił hwiidool'aal.
- ą. Bee íká i'doowołgíí éí t'áá ał'aan át'éeego bee háká i'doowołgo hóló, bił yah azhdoogáál, béesh naat'a'í da ázhdoolííł, t'áá hooghandi jizdáago da, ólta'í hóyáanii nilíígo da, éí doodai' t'áá háída bíla'ashdla'ii dóó ił nahaz'ąągó ínízinígíí da.

- a. T'áa 'alch'iji doo 'ádeinízingo:
 - a. T'áa háída t'áa'ídáá naaltsoos bee siłtsoozgo, éi doodago
 - b. 'Amá azhé'é 'óhoo'aah bił haz'áají dóo 'éedahózin bił nahaz'áají 'éi doodago kéyah bił hahoodzoh kintahgó 'amá azhé'é bee 'áká'e'eyeed bił nahaz'áagó; dóo
 - c. T'áa háída 'alha'dit'aah beehaz'ánígíí bił béehózin, 'amá azhé'é 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii yił hodoolni dóo yee ayahwiidínóqłíłígíí.

Kéyah bił hahoodzoh Bił 'Alk'eh Hóló 'Óhoo'aah Bił Haz'áají Yá 'Aláají Dah Sidáhígíí 'éi doodago yitsésk'e góne' niiltinígíí 'atah naaghá dayiichijihígíí bízhi' daaszohgo bee hólóq doo 'áádóo beehaz'áanii bił béehózin dooleel bił 'alk'eh hóló 'óhoo'aah bídadéet'i'ígíí dóo bee bıká'a'doowołígíí. 'Índída:

- á. Kéyah bił hahoodzoh Bił 'Alk'eh Hóló 'Óhoo'aah Bił Haz'áají Yá 'Aláají Dah Sidáhígíí 'éi doodago yitsésk'e góne' niiltinígíí 'atah naaghá néididootéel 'áádóo náhádláhígíí doo t'áa 'ídáá' bits'áltinígíí nidi t'óo tsxíłgo bitahjiilááh dooleel.
- á. USBEdéé' t'áa 'altso yik'é 'asłaa dooleel, dóo 'álah 'adooleeldi báá 'alééhígíí.
- á. T'áa 'álah ná'oodleel bik'eh t'áa bítséedi bee nináhát'áa dooleel dóo t'áa 'altso da'atahígíí bá bohonéédzānidi 'álah ná'ádlééh dooleel.

Biniinaa saad hazlıı yéé t'áa 'alch'iji aha'dit'aah 'ályaago, bee 'alha'deet'ánígíí naaltsoos bee hadidoolníł dóo 'ilııgo 'ádoolníł dóo t'áa 'éi.

- á. T'áa 'altso bee 'aha'deet'ányéé dóo baa dahwiinist'ııdígíí baahóchı dooleel dóo doo haada yit'éego bee 'ák'ijı 'azdootsił da dóo 'alheelt'éego wólts'áá'jı yah 'ııt'i' nidi doo ch'ıdoot'áál da dóo doo baa hane' da dooleel; dóo
- á. 'Amá azhe'e éi doodago 'ólta'í hóyáanii doo 'ólta'déé' yá naaghánígíí bízhi' 'ádeidoolııł.

Naaltsoos bee 'alha'deet'ánígíí hadilyaago dóo yızhi daaszoh dooleel, dóo saad 'alkéédanaazhjaa'ígíí kéyah bił hadahwiisdzoh góoldi bił nahaz'áagó 'éi doodago kéyah ashla'diin bił hahoodzoh 'aadahwiinıt'ı bił nahaz'áagó 'ilııgo baa nitsáhákees dooleel.

- á. Naaltsoos baa dahasti' baa nitsáhákees doo dóo doo t'áa háída saad łahgo iidoolııł da díı Part B IDEA biyaa éi doodai' díı baa áháya saad bik'ésti' naaltsoos biyaa da.
- á. Naaltsoos baa hasti' baa nitsáhákees doo azhá shıı t'ahdoo baa náhát'ınígíí asht'eelnééhgo da.

Bee 'aha'deet'ányéé dóo baa dahwiinist'ııdígíí baahóchı dooleel dóo doo haada yit'éego bee 'ák'ijı 'azdootsił da dóo 'alheelt'éego wólts'áá'jı yah 'ııt'i' nidi 'éi doodago Wáashindoon dóo kéyah bil hadzhwiisdzohgó 'aadahwiinıt'ı bił nahaz'áagó doo baa hane' da dooleel.

'ATAH SIZIINI 'ALHEELT'ÉEGO NITSÉKEES

'Atah sızinígíí 'éi:

- á. Doo USBE 'éi doodago 'ólta'í 'ólta'jı doo naalnish da dooleel, dóo
- á. Doo haada yit'éego yits'áádóo bilák'e doodıł yiniiyé 'át'ıı da' éi doodago t'áa bi 'áda' 'át'ıı da.

T'áá háishíí 'atah sizíi dooleelígíí 'éí Doo USBE 'éí doodago 'ólta'í 'ólta'jí doo naalnish da,
tł'óódéé' da'ínííshjí yá naalnish dóó 'áádéé bich'í 'azlá.

‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ BEE NI’ÍLTSÓÓS (34 CFR § 300.508; RULES IV.H.)

‘ALHEELTÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ BEE NI’ÍLTSÓÓS ‘ÁLNÉEH

‘Ólta’ déé’ ‘alkéé’ haz’ áagó t’ áá haishíí naaltsoos niiniitsoosígíí, ’éí doodago ‘agha’ diit’ aahii t’ áá háájí yá naagháhígíí, ‘alheelt’ éego wólts’ áá’ bee hadít’ éhígíí ‘a’ha yiniih dooleel (baa hóchí dooleel).

1. ‘Alheelt’ éego wólts’ áá’ nii’ íltsóósígíí naaltsoos hadilyaa’ ígíí la’ bée ‘ályaago Kéyah Bił Hahoodzoh ‘Ałk’ eh Hóló ‘Óhoo’ aah Bił Haz’ áájí yá ‘aláájí dahsidáhígíí la’ bílák’ edooltsoos, bich’ í ‘ádoolnííł ’éí doodago béesh bee hane’ í naaltsoos hayiinííjí ‘ádoolnííł.

BEE NI’ÍLTSÓÓZÍGÍÍ BII’ DOOLEELÍGÍÍ:

‘Alheelt’ éego wólts’ áá’ bee ni’ íltsóózígíí bee hadít’ éedooígíí:

1. ‘Ólta’ í bizhi’;
2. ‘Ólta’ í kééhat’ íígi;
3. ‘Ólta’ í ‘ólta’ di, ‘ólta’ bízhi’;
4. ‘Ólta’ í bighan ‘ádingo t’ óó ata’ naagháago díí bee bich’ í’ anáhóót’ i’ go, bich’ í hoodoonihígíí’, ‘ólta’ bee wójíhígíí;
5. ‘Ólta’ í bee bich’ í ‘anáhóót’ i’ ígíí, ‘iyisii’ ‘át’ éegi dóó biniinaa ‘át’ éegi; dóó
6. ‘Anáhóót’ i’ ígíí bee hasht’ ée doo’ nííhígíí binahat’ áhígíí dóó bíł ‘íishjáńí ‘ádoolnííł.

T’ÁADOO ‘AHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ YII’ AAHÍ T’ÁÁ BÍTSÉÉDI BÉÉHÓZINGO ‘ÁDOOLNÍÍŁ

Doo haida ‘aheelt’ éego wólts’ áá’ bá yidoo’ aal da, ndi ‘agha’ dii’ aahii ’éí doodago ni’ níltsoozígíí naaltsoos haididoolííł hódahdii daaszohígíí bi’ alyaa go t’ éyá.

NI’ÍLTSÓÓZÍGÍÍ HADÍT’É

Beehaz’ áńii IV.H. ‘áníigo ‘aheelt’ éego wólts’ áá’ bee ni’ íltsóózígíí hadít’ ée dooleel ‘ákondi bee ni’ íltsóózígíí yídóólts’ ííł yá sidahígíí dóó lahjí ni’ íltsóózígíí yiniih dooleel, t’ áadoo ‘ashdla’ ts’ áadah yiłkaahí díí nídiiltsoozígíí dóó bik’ i’ j’ j’ doo t’ áá ‘altsxo bi’ alyaa da níigo.

Naaltsoos nídiiltsooz dóó t’ áadoo ‘ashdla’ yiłkaahí ‘íídóólts’ ííł yá sidahígíí t’ áá tsxííłgo nihodoo’ áál ’éí t’ áá beehaz’ áńígíí ‘át’ éego hadilyaa daats’ í ‘áádóo bee nihoot’ áńígíí naaltsoos bikáago t’ áá ‘alch’ íjí yich’ í ‘íidoolííł.

NI’ÍLTSÓÓZÍGÍÍ LAHGO ‘ÁNÁLNÉÉ

T’ áá haida ‘aheelt’ éego wólts’ áá’ ni’ íltsóozdóo bik’ íjí lahgo ‘anéedléehgo ’éí:

- á. Ni’ íltsóózígíí lahgo ‘ánálnéehígíí yee naaltsoos bikáájí yee lá da’ dooleel ‘áádóo k’ éehodoodqł biniyé ‘a’ah ‘adooleel; ’éí doodago

- a. ‘Ídóółts’íłł yá sidahígíí yee lá ‘adooleel, ‘ákondi t’áadoo ‘ashdla’jí bilá yíłkáahí ‘alheelt’éego wólts’áá’ yíi’ahígíí hahalzhíshí.

Ni’íltsoozígíí ‘alheelt’éego wólts’áá’ binaaltsoos łahgo ‘ánalyaa’ígíí yaa saad hasłııgo, k’éełhodoółł biniyé ‘ałah ‘adooleelígíí t’áá ‘áádéé hanaáhodoolzhish.

‘ÓLTA’ BİL HAHOODOZHDEÉ’ ‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ NÁT’ÁÁ BICH’Í ‘ÉNÁHOODZÍÍ

‘Ólta’déé’ ‘alheelt’éego wólts’áá’ bee ni’íltsoozígíí dóo bikáá’ígíí ‘amá, azhé’é, éí doodago ólta’í hóyáanii nilııgo t’ahdoo bee bıl hane’gó, ‘ólta’ bıl hahoodzodéé’ t’áadoo neeznáájı bilá ‘iılkaagó, ‘amá, azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii ła’ bich’ı ‘ádoolníł dóo díı bikáá dooleel:

- a. ‘Ólta’déé’ ‘alheelt’éego wólts’áá’ bee ni’íltsoozígíí bee hodeest’ánígíí ’éí doodago doo niidzıı’ígíí ‘íıshjánı ‘íıdoolııł;
- a. IEP yaa ‘ałah nádleełhígíí łahgo ‘át’éego ‘ánáádoolníłgıı yaa tsıdadeeskééz dóo doo bıl yá’ádaat’éełhígıı yaa nidáást’ııł;
- á. Na’askáá ‘ályaa’ígıı dóo béé’deetánıgıı yaa hodoolni, naaltsoos bee hadadıt’éhıgıı, ’éí doodago, ‘ólta’déé choyoos’ııdıgıı binahjí bohodeestánıgıı ’éí doodago doo niidzıı’ígıı; áádóo
- é. ‘Ólta’déé’ łahgo ‘at’éego yihodeez’ánıgıı ’éí doodago doo niidzıı’ígıı yaa nahodoolni.

‘Ólta’déé’ ‘amá, azhé’é ‘éí doodago ólta’í hóyáanii nilııgo t’ahdoo naaltsoos bich’ı ‘álnééhı ‘amá ‘azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii ‘alheelt’éego wólts’áá’ bee ni’íltsoozígıı until after the due t’ahdoo néıłtsóosı nıdı doo ‘ııł da dooleel.

NÁÁNÁ ŁAHDÉÉ’ ‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ YAA NITSÉKEES

Náána łahdéé’ ‘alheelt’éego wólts’áá’ bee hadilyaa’ígıı éı neeznáájı t’áadoo bilá’ıılkaahı naaltsoos néıdııltsoozıgıı náat’áá’ ni’níłtssoozıgıı yaa saad hółonıgıı dóo ‘át’éhıgıı náat’áá háıdıdıodlııł.

HASHT’E’ ‘ÁNÁLNÉEH (34 CFR § 300.510; RULES IV.J.)

HASHT’E’ ‘ÁNÁLNÉÉ BAA ‘ÁLAH ‘ALEEH

T’áadoo ‘ashdla’ts’áadahjí bilá’ıılkaahı naaltsoos nídııltsoozdoo bik’ııı ‘amá azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii ‘alheelt’éego wólts’áá’jí ni’íltsoozgo dóo t’áadoo ‘alheelt’éego wólts’áá’ haat’éhı ‘ólta’déé’ amá, azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii yıl ‘ałah dooleel ‘áádóo IEP da’atahıgıı baadahwiınıt’ııhıgıı yáá ‘éedahózingo:

- a. ‘Ólta’déé’ yá naaghánıgıı ‘atah yeınıt’ıı dooleelıgıı; dóo
- a. ‘Ólta’ bee’agha’dııt’ááhıı doo ‘atah da dooleel nıdı ‘amá, azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii ‘agha’dııt’aahıı ‘áyiılaago ’éı ‘atah dooleel.

Biniyé ‘ałah ‘aleehıgıı ’éı ‘amá, azhé’é ’éı doodago ‘ólta’í hóyáanii ‘alheelt’éego wólts’áá’ bee ni’íltsooz baa náhodóót’ııł biniyé, dóo ‘ııłıgo ‘alheelt’éego wólts’áá’ ni’íltsoozıgıı bééhózingo, ‘áko ‘ólta’déé’ hazhó’ó yaa nídıót’ııł dóo bee ‘aha’dıdıót’ááł biniyé.

‘Amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii dóo ‘ólta’ déé’ hasht’ e ‘ánálnééh baa ‘álah ‘aleehígíí bik’ i’ adidoodzoh daaníigo naaltsoos bikáa ‘ádoolnííł’ éi doodago amá, azhé’ é ‘ólta’ í hóyáanii dóo ‘ólta’ déé’ ‘aha’ dit’ aahjí yah adoot’ ih daaníigo.

‘Amá, azhé’ é dóo ‘ólta’ déé’ IEP da’ atah dooleehígíí ‘íishjání ‘ádeidoolííł.

HASHT’E ‘ÁNÁLNÉÉH YII’AAH

‘Ólta’ déé’ ‘altheelt’ éego wólts’ áá’ bee ni’ íltsoozígíí ‘amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii bínibeelt’ éego bá baahwiiníst’ ííłgó t’ áadoo tádiinjí bilá’ iíłkaahí, ‘altheelt’ éego wólts’ áá’ yíłdoolts’ ííł. Beehaz’ áanii IV.J.9., bii’ yisdzóhígíí bik’ ehgo t’ áadoo tádiinjí yiiłkaahí bee nihodoot’ ááł.

Ólta’ déé’ éi íidóólts’ ííł yá sidáhígíí dóo Bił ‘Ałk’ eh Hóló ‘Óhoo’ aah Bił Haz’ áají yá ‘aláají dah sidáhígíí hahgo shíí álah aleehgo baa hwiidínóot’ ííłgíí dóo hasht’ e ánálnééh yii’ a’ ígíí yee yíł íishjání íidoolííł díí hasht’ e ánálnééh yii’ aahígíí t’ áa biyi’ na’ alkidgo yik’ eh í’ doolííł.

‘Ákondi t’ áa ‘alch’ íjí lá níigo hasht’ e ‘ánálnééh baa ‘álah ‘aleehígíí bik’ i’ adidoodzoh daaníigo ’éi doodago ‘aha’ didoot’ ááł bá hwiidoo’ aalgo da, ‘amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii ‘altheelt’ éego wólts’ áájí ni’ íltsoozígíí k’ ééhodoodoolgi t’ áadoo ‘atah baanidadzist’ ííłgó ‘alhi’ iildééhígíí yidinóółł’ ah.

‘Ólta’ déé’ hasht’ ée nálnééh baa ‘álah ‘aleeh yiił’ aahígíí ‘amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii doo yiniyé niyáágó díkwíidida ch’ ée’ áál’ ííłgó (Beehaz’ áanii III.G.3. bik’ ehgo ‘é’ élyaa dóo naaltsoos bee hadilyaa) ‘ólta’ déé’ éi, tádiinjí dóo bik’ íjé, ‘amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii yee ni’ níłtsoozyéé’ nahgó hadooltsos.

T’ áadoo ‘ashdla’ ts’ áadahjí bilá’ ííłkaahí ‘ólta’ déé’ hasht’ e nálnééh baa ‘álah dooleeł doo yeehool’ aahgó ‘amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii ‘altheelt’ éego wólts’ áá’ yee ni’ íltsoozdóo ’éi doodago ‘álah ‘aleehdi t’ áadoo níyáágó ‘amá, azhé’ é, éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii ‘íidóólts’ ííł siláochíín la’ yidookaał dóo baahwiidínóot’ ííł biiniyé hahodoolzhish.

Dízdiiinashdla’ jí dóo biiskání ‘altheelt’ éego wólts’ áá’ hahodoolzhish:

- á. Hasht’ e nálnééh baa ‘álah ‘aleeh bik’ i’ adidoodzohgo t’ áa ‘alch’ íjí naaltsoos bikáagi yee lá ‘adooleeł;
- ą. ‘Aha’ dit’ aah ’éi doodago hasht’ e ‘ánálnééh baa ‘álah ‘azl’ ííłdóo t’ áado tádiinjí ‘aleehí t’ áa ‘alch’ íjí doo k’ ééhodoodoolł da níigo naaltsoos bee hadidoolnííł;
- ą. T’ áa ‘alch’ íjí naaltsoos bee hadít’ éego tádiinjí ‘azl’ ííłdóo ‘aha’ dit’ aahjí t’ áa náas yit’ ih dooleeł níigo, nidi naas hodeeshzhiizhgo ‘amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii ‘aha’ dit’ aahdéé’ naaltsoos hayíłtsoozgo.

NAALTSOOS BEE HADÍT’ÉEGO BEE ‘ALHA’DEET’Á

Baa saad hólónígíí baa ‘álah ‘azl’ ííłdóo bee ‘aha’ dee’ táago, t’ áa ‘alch’ íjí naaltsoos hadilyaago ‘íłíigo ‘ádoolnííł’ éi ‘amá, azhé’ é ’éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii dóo ‘ólta’ déé’ ‘óhólniih báá yiszííłgíí bízhi’ ‘ádeidoolííł’ ‘áadóo kéyah bił hadzhwiisdzohgó ‘aadahwiinít’ í bił nahaz’ áagó bee ’éi doodago kéyah ‘ashdla’ diin bił hahoodzoh ‘aadahwiinít’ í bił nahaz’ áagó ‘íłíigo bee haz’ áa dooleeł.

‘ALHA’DEET’ÁNÍGÍÍ NÁNÁL’I

T’áá ‘ałch’ijí naaltsoos bee ‘ałha’deet’áago hadilyaago, t’áadoo táá’ yiłkaahí nahgó hadooltsos dóo naaltsoos doo ‘il’ıı da dooleeł.

‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ BEE NI’ÍLTSÓÓS

‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ BAA ‘ÁLAH ‘ALEEH (34 CFR § 300.511; RULES IV.K.)

‘Alheelt’éego wólts’áá’ bee ni’íltsoósogo, ‘amá, azhé’é, éi doodago ‘ólta’í hóyáanii ’éi doodago ‘ólta’déé’ t’áá ‘altso ‘alheelt’éego bá baahwiidínóót’ííł.

‘Alheelt’éego wólts’áá’ baa ‘álah ‘aleehígíí ’éi USBE yidooł’áál. Kéyah Bił Hahoodzoh bił ‘Ałk’eh Hóló ‘Óhoo’aah Bił Haz’á Yá ‘Aláají dahsidáhígíí ’éi baa dahwiinít’íigo yik’idééz’íi dooleeł.

‘ALHEELT’ÉEGO ‘ÍISTS’ÁÁ BISILÁÓCHÍÍN

Kéyah Bił Hahoodzoh bił ‘Ałk’eh Hóló ‘Óhoo’aah Bił Haz’á Yá ‘Aláají dahsidáhígíí ’éi doodago yitsésk’eh niiltinígíí ‘alheelt’éego ‘íists’áá bisiláóchiin yik’i’didoolnih doo t’áá ‘ídáá’ bits’áltinígíí da nidi ‘alhéehiilzhíizh bik’ehgo dooleeł, dóo USBE bibeel’áanii bik’ehgo.

‘Alheelt’éego ‘íists’áá’ bisiláóchiin ’éi:

- a. Doo USBE ’éi doodago ‘ólta’í ‘ólta’jí doo naalnish da dooleeł, dóo
- a. Doo haada yít’éego yits’áádóo bilák’e doodil yiniyé ‘át’íi da’ éi doodago t’áá bi ‘áda ‘át’íi da.
- á. IDEA bibeel’áanii dóo bee da’íníshígíí yik’idiitííł dóo bił bééhózin dooleeł, Wáashindoon dóo kéyah bił hahoodzoh IDEA bibeel’áanii, dóo ‘aadahwiinít’í bizaad bił bééhózin dooleeł dóo yaa nááhalne’go yiyiichííł dooleeł;
- é. ‘Aadahwiinít’í bibeel’áanii dóo góoldi bił nahaz’áagó ‘áda’ool’ííł bił bééhózin dooleeł; dóo
- ę. ‘Aadahwiinít’í dóo góoldi bik’ehgo naaltsoos hadilnéeh bil bééhózin dooleeł.

T’áá háishíí ‘alheelt’éego ‘íists’áá bisiláóchiin dooleehígíí ’éi doo t’óódéé’ da’íníshjí yá naalnish da dóo doo ‘áádéé bich’í ‘azláa da.

‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ BAA DAHWIINT’Í

T’áá háida ‘alheelt’éego wólts’áá’ yee ni’íltsoozígíí dabikáá’ígíí t’áá ’éi t’éiya baahwiinít’íi dooleeł dóo ’éi ła’ saad bináánéizhdoó’áál da, nidi t’áá ‘alch’ijí yee ła ‘ast’íigo t’éiyá.

‘AAHWIINÍT’Í BEE HOO’AAH

Ha’át’íishíí ‘adahóót’íidyéé naaltsoos bee ni’íltsoozgo ‘amá, azhé’é ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii ’éi doodago ‘ólta’déé’ bee ni’íltsoozígíí ‘alheelt’éego sha baahwiidínóót’ííł nízingo t’áadoo naaki náhááhí yídóókíł.

ŁAHGOO ‘ÁT’ÉEGO BEE HOO’AAH

Beehaz’ánii IV.G.4. ‘áníigo ’éi ‘amá, ‘azhé’é éi doodago ‘ólta’í hóyáanii naaltsoos yee ni’íltsoozígíí bidineestł’ahgo ’éi łahgo ‘át’éego bá ‘á’doolníł:

- á. ‘Ólta’ déé’ ‘alheelt’ éego wólts’ áá’ bee ni’ íltsoozígíí doo ‘ákót’ éego yaa nahasne’ go ni’ íltsoozígíí hasht’ eelyaa nígo; ’éí doodago
- á. ‘Ólta’ déé’ naaltsos bee ‘éedahózinígíí ‘amá, azhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii ła’ baa dooltsos yéę yaa nich’ igo.

WÓLTS’ ÁÁ BEE ‘AHÓÓT’ I’ (34 CFR § 300.512; RULES IV.L.)

WÓLTS’ ÁÁ BEE ‘AHÓÓT’ I’

‘Amá da, azhé’ é da ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilíigo ‘alheelt’ éego wólts’ áá’ baa ‘álah ‘aleehdí t’ áá bí ‘ák’ i yátti’ dooleelgo bá ‘ahóót’ i’. ‘Índída, t’ áá háida wólts’ áá’ dóo nináá’ íltsoos bee hoo’ aahgo (hashké’ k’ ehgo bee nihoot’ aahgo) ba bee ‘ahóóti’ ígíí éí:

- á. ‘Agha’ diit’ aahii háká’ iilyeedgo dóo bił jíkáahgo ‘áadóo t’ áá háishíí ‘ólta’ í bił ‘alk’ eh hólq yee ‘anííhígíí ’éí doodago báá’ ájííłta’ go;
- á. ‘Agha’ diit’ aahii Áshííh Bii’ tó Kéyah biyi’ binaanish ííł’ íigo bá ahóót’ i’ ígíí ‘alheelt’ éego wólts’ áá’ baa ‘álah ‘aleehdi háká’ iilyeedgo;
- á. Bee ‘éedahózinígíí ‘ííshjáni’ ‘ázhdoolííł dóo bich’ i nizhdoogáál, na’ ídíkid bee bééhózin ‘ázhdoolííł dóo ‘oo’ íinii ch’ óízhdoolt’ ééł;
- é. ‘Aadahwiinít’ í bił hoo’ aahgo łałhí dahyikahígíí t’ áadoo ‘ashdla’ yiłkaahí ‘ániid bee ’éé náádahoosdzinígíí doo ła’ ‘atah náádoot’ áál da;
- ę. ‘Ama, azhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilíigo ‘aadahwiiníst’ íídígíí naaltsos bikáá ‘ályaa dooleel’ ’éí doodago t’ áá haada yit’ éego saad bik’ i’ nehiniíł t’ áá ha’ iidziih bik’ i’ sinil dooleel.
- ę. ‘Amá, azhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii nilíigo t’ áá ‘aaniigo hane’ bee ‘éedahózinígíí naaltsos bikáá nidoo’ nił ’éí doodago niłch’ i’ naaldooí choidoo’ ííł.

BEE ‘ÉÉDAHÓZINÍÍ ŁA’ BÍNÁÁNÉINÍÍŁ

T’ áadoo ‘ashdla’ yiłkaahí ‘aadahwiinít’ í bił hoo’ aahgo, na’ askáá’ ígíí ‘altsxo ‘ályaa’ ígíí dóo bohodeest’ ánígíí t’ áá ‘alch’ íj’ ‘alhá yi’ niih dooleel dóo yihodeez’ ánígíí bééhózingo ‘ádoolnííł.

‘Íísts’ áá bisiláochíin na’ askáá’ ígíí ‘altsxo ‘ályaa’ ígíí dóo bohodeest’ ánígíí t’ áadoo ‘ashdla’ yiłkaahí yaa hoolne’ gó ’éí yah ‘adooltsos da dóo doo yídóólts’ ííł da.

‘AMA, ‘AZHÉ’ É AHWIINÍ’ TÍÍ ‘JÍ BEE ‘AHÓÓT’ I’

‘Amá, azhé’ é éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii danilíigo aadahwiinít’ íí bee bá ahóóti’ ígíí éí:

- á. ‘Ólta’ í baahwiinít’ ííhígíí ‘atah sidáa doo;
- á. ‘Aahwiinít’ íí bee hoo’ aahígíí t’ áá ‘altso bich’ í ‘áá’ át’ é; dóo
- á. ‘Aadahwiinít’ íídi naaltsos bikáá’ ádaalyaa’ ígíí dóo bee ‘éedahózinígíí, t’ áá ‘aníigo hane’ dóo bee nihoot’ ánígíí ‘amá, azhé’ é ’éí doodago ‘ólta’ í hóyáanii doo yik’ eh ‘asláagó baa dooltsos.

‘AAHHWIINÍ’Í BEE NIHOOT’AAH (34 CFR § 300.513; RULES IV.M.)

‘ÍISTS’ÁÁ BISILÁÓCHÍÍN NIHOO’AAH

‘Íists’áá bisiláóchíín hazhó’ó na’askáádóó bik’í’jǵ ‘ólta’í daats’í FAPE bee báhoo’a’ dóó yinahjí nihoo’aah dooleet.

Beehaz’áanii doo bik’ehgo é’élyaagó, ‘ólta’í t’áadoo FAPE bá bik’ehgo ‘é’élyaagó ’éí ’íists’áá bisiláóchíín bééhózingo ‘íidoolííł:

- á. ‘Ólta’í FAPE bee ‘ahóót’i’ígíí t’áadoo bá ‘álya da;
- ą. ‘Amá, azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii FAPE bee bá ‘ahóót’i’ígíí t’áadoo ‘atah yeiníst’íí da ‘áko t’áá ’ííysi bi’dineestł’ahgo baa nistáhakees; ’éí doodago
- ą. Biniinaa ‘óhoo’aah yineestł’ah.

Beehaz’áanii IV.M.2. baa’ákohwiindzingo ‘íist’áá’ bi siláóchíín doo dínóoltł’ah da beehaz’áanii bikáá’ígíí ‘ólta’ yik’ehgo hodool’ííł.

‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ ‘ALTS’A’NÍÍŁ

‘Amá, azhé’é, ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii nilǵigo ‘aheelt’éego wólts’áá’ ła’ nináá’néiltsóósgo bee ni’íłtsoozígíí łaigo ‘át’éego baahwiinít’íígo ’éí t’áá sahdii ‘ádoolnííł dóó ‘álts’a’níłgo bee bá ‘ahóót’i’.

BEE NIHOOT’ÁADÓÓ BÉÉ HOOZINÍGÍÍ NAYIK’Í YÁŁTI’ YÁH DANAHAÁTÁNÍGÍÍ DÓÓ DA’NÍŁTS’ÁÁGÓ YINIIH DOO

Kéyah Bił Hahoodzoh Bił ‘Ałk’eh Hóló ‘Óhoo’aah Bił Haz’ą Yá ‘Aląajǵ dahsidáhígíí ’éí doodago yitsésk’eh niiltinígíí t’áá hwó dzizǵigi bee ‘ééhózin k’ée’oolchxógo, ‘ádoolnííł;

- á. Baahwiiníst’íídígíí bee ‘éédahoozinígíí dóó bee nihoot’ánígíí ‘Áshǵí Bii’tó Bił Hahoodzoh Bił ‘Ałk’eh ‘Óhoo’aah Bił Haz’ąajǵ Yah Dah Nídinbǵihígíí bił ‘íishjáni ‘ádoonííł (USEAP); dóó
- ą. Bee ‘éédahoozinígíí dóó bee nihoot’ánígíí níłch’i naaldooí biigó baa dahane’ dooleet.

‘AKÉÉDI BEE NIHOOT’ÁNÍGÍÍ (34 CFR § 300.514; RULES IV.N.)

‘Aahdahwiinít’íídi bee nihoot’ánígíí ’éí doo łaigo ‘anáádoolnííł da ‘ákondi góóldi ‘adeií hooghan bił yah ‘anáá doot’igo 34 CFR § 300.516 dóó Rules IV.Q.

KÉYAH BIŁ HAHOODZOHJÍ ‘AK’EHÓ’Í BEE’OONISH (34 CFR § 300.537; RULES IV.O.)

Naaltsos bikáajǵ bee ‘aha’deet’áá nidi, USBedéé’ góóldidi bee nihoot’ánéé’ bik’eh hó’íí dooleet níigo yee déés’eez, t’áá ‘akót’ée nidi doo ’éí bee ‘aljǵzh da dooleet ‘áádóó biniinaa naaltsos bikáá ‘álya’ígíí bee ‘ahóót’I’ígíí doo yidínóoltł’ah da kéyah bił hahoodzoh ‘aadahwiinít’í bił nahaz’áagó ’éí doodago kéyah ‘ashdladiin bił hahoodzoh góóldi bil nahaz’áagó.

‘AADAHWÍINT’Í ‘ALKÉENII’NÍÍL DÓÓ BOHONEEDZÁ ‘ÓÓLZIN (34 CFR § 300.515; RULES IV.P.)

Kéyah Bił Hahoodzoh Bił ‘Alk’eh Hóló ‘Óhoo’ aah Bił Haz’á Yá ‘Aláají dahsidáhígíí ’éí doodago yitsésk’eh niiltinígíí tádiinjí ‘azlǫ́ídóó t’áadoo dízdinashdlají ‘aleehí bee ‘aha’deet’á yéé’, ‘éí doodago bee ‘aha’deet’á yéé’ náasdeest’áago da:

- a. ‘Aadahwíínt’íídi nihoot’á, ‘áádóó
- a. Bee nihoot’ánígíí naaltsoos bée ‘élyaago t’áá ‘alchjí bich’í ‘álya.

T’áá ‘alch’íjí ní’íltsoozígíí ‘aadahwiint’í bił hoo’aahígíí nihá náas didoot’áál yiyííkeedgo ‘íists’áá bisiláochíín yee lá ‘adooleel.

‘Aadahwiint’í bił hoo’aah bik’eh saad bee ‘alha’dit’ aah yii’aahígíí ‘ólta’í dóó bimá, bizhé’é éí doodago ‘ólta’ hóyáanii bá bohoneedzáá góne’ ádoolnííł.

HATXÍÍŁGO ‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ YII’AAH

Hats’ííłk’ehgo ‘alheelt’éego wólts’áá’ bee hwiidoo’aal hwiindzingo ‘amá, azhe’e ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii éí doodago ‘ólta’déé’ yíídóókíł (34 CFR § 300.532):

- a. ‘Amá, ‘azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii ‘aditehgo bee nihoot’ánígíí doo bił ‘aníígó biniinaa t’áá sahdii niilteehígíí (t’óó hóníghanigo bił hoo’aah nidi IAES]) bohodeest’ánígíí, ’éí doodago ‘alk’eh hóló bibeehaz’ánii bik’ehgo ‘aditeh bił yii’aahígíí.
- a. ‘Ólta’déé’ ‘’ádeinínizínígíí ’éí ‘ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí ‘adihodiilt’i’ígíí t’áá ‘ólta’di ‘atah ‘ólta’go yee ‘ádił ‘aszihígíí bá baahwiiníst’ííd nidi 34 CFR §§ 300.530 dóó 300.531 yil da’ólta’ígíí łahda ‘átíidoolííł ’éí doodago t’áá haida ‘atíidoolííłgo ‘át’é.

Bee ní’íltsoozdóó t’áadoo naadiinjí ‘aleehí tsxííłgo ‘alheelt’éego wólts’áá’ ‘ádoolnííł (Beehaz’ánii IV.H. bikáá’ígíí bik’ehgo ‘á’doonííł). Baadahwiiníst’íídóó neeznáájí ‘azlǫ́igo ‘íists’áá’ bisiláochíín yee ‘ánahodoo’áál.

‘Amá, azhé’é ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii dóó ‘ólta’déé’ bee ‘alha’deet’ánígíí naaltsoos bikáá’ályaago hast’éé hodoo’nííł baa ‘álah ‘aleeh bik’i’adizóógó ’éí doodago ‘aha’dit’aahjí ‘é’élnéego 34 CFR § 300.506 bee ‘ak’e’eshchínígíí bik’ehgo ‘ádoolnííł, ‘alheelt’éego wólts’áá’ bee ní’íltsoozígíí tsosts’idjǫ́ídóó hasht’e ‘ánálnééh baa ‘álah ‘adooleel, ‘áádóó ‘alheelt’éego wólts’áá’ náasdidoot’ih ‘ákondi naaltsoos bee ní’íltsoozígíí t’áá ‘alch’íjí bini’beelt’éego é’élyaago t’áadoo ‘ashdla’tsáadahjí ‘aleehí ‘ádoolnííł.

‘ALHEE NI’ÍLTSÓÓS (34 CFR § 300.516; RULES IV.Q.)

‘ALHEE NI’ÍLTSÓÓS BEE HOO’AAH

T’áá háishíí bá nihoot’ánígíí dóó bee bá bohodeest’ánígíí doo bił ‘ákót’éego dóó doo bá baanáhwiidinóót’ííłgó dóó t’áá háída nihoot’ánígíí dóó bee bá bohodeest’ánígíí doo bił ‘ákót’éego, ‘aadahwiinít’í hótsoají yee ní’dooltsoosgo bee báá’ahóót’i. Kéyah bił hahoodzoh ‘aadahwíinít’í bił haz’ájí yah ‘adoot’i ’éí doodago kéyah ‘ashdladiin bił hahoodzoh ‘aadahwíint’í bił haz’ájí, biniinaa saad hólónígíí ’éí doo bóhólníí da.

Háída bee nidzíltsóosgo kéyah bił hahoodzoh 'éi doodago Wáashindoon 'aadahwiinít'i bił haz'áají da; kéyah bił hahoodzohjí shá baa hwiindínóót'íłł dzjnízingo, t'áadoo tádiinjí 'aleehí 'alheelt'éego 'wólts'áá' bikéédóo yíshdookił. Wáashindoon 'aadahwiinít'i bił haz'áají t'áa 'ákót'éego yee has'á (UCA 53E-7-208(4)(a)).

‘ALHEE NI’ÍLTSÓOS BEE HOO’AAH BÍIDZÓOH

‘Alhee ni’íltsoos ‘álnéehgo, ‘aadahwiinít’íłł di:

- á. Naaltsoos ‘aadahwiinít’í yá danaháaztánígíí hadeidiilaa’ígíí la’ haadooltsos;
- ą. Yéékeedgo ‘aniid benáádahoosdzinígíí la’ yídóolts’íłł; ‘áádóo,
- ă. ‘Ániid benáádahoosdzinígíí la’í silíí’igo, ‘aadahwiinít’íłł góne’ yáhwíidool’áál.

‘AADAHWIINÍT’Í BIŁ NAHAZ’ÁAGÓ BEE BÓHÓLNÍÍ

Kéyah bił hahoodzoh ‘aadahwiinít’í bił nahaz’áagó IDEA Bee ‘Ádaa’áháyá ‘Akésti’ biyaadóo há nadoo’áálgo bee bá ‘ahóót’i’, biniinaa ni’íltsoozígíí ’éi doo bóhólníi da.

GÓÓLDI BIZAADK’EHGO HADILNÉEH

Kwe’é Beehaz’áanii nínígíí ’éi kéyah ‘ashdladiin bił hahoodzoh bibeehaz’áanii doo yidínóółł’ah, kéyah ‘ashdladiin bił hahoodzoh bił ‘alk’eh hóló náhást’édiin yihah (Americans with Disabilities Act of 1990) yił nínígíí, (Title V of the Rehabilitation Act of 1973) Naaltsoos Díł góne’ ‘Ats’íis Háádílnee Bibeehaz’áanii bee wójíhígíí, ’éi doodago Wáshindoon bibeehaz’áanii ‘ólta’í bił ‘alk’eh hóló bikésti’ígíí, t’áadoo ‘alhee ni’íltsoosí dii beehaz’áanii biyaadóo IDEA Bee ‘Ádaa’ Áháyá ‘Ak’ésti’, 34 CFR §§ 300.507 biyaadóo yisdzohígíí dóo 300.514 ’éi ‘altsxoo bii’dídóót’íłł dóo choidoo’íłł, IDEA Bee ‘Ádaa’ Áháyá ‘Ak’ésti’ ’éi ‘atxis’íłłgo baa nitsáhákees.

‘AGHA’DIIT’AAHII BICH’Í ‘AZLÁ (34 CFR § 300.517; UCA 53E-7-208(4)(B); RULES IV.R.)

‘AGHA’DIIT’AAHII BICH’Í ‘AZLÁ ‘ÁLNEEH

IDEA Bee ‘Ádaa’ Áháyá ‘Ak’ésti’ biyaadóo ni’íltsoozígíí náás didootihgo, ‘aadahwiinít’íłł góne’, ‘íínízingo, ‘agha’diit’áanii bich’í nidoolyéélígíí ’éi;

‘Ółta’í bił ‘alk’eh hólónígíí bimá, bizhé’é ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii bich’í nidoolyééł;

- á. ‘Amá, azhé’é, ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii niníłtsoozígíí bee ‘agha’diit’áanii ’éi doodago bee ni’íltsoozígíí t’áadoo biniiyéhi, doo beelt’éegó, biniinaanii ‘ádingo, ’éi doodago ‘ólta’í bimá, bizhé’é, ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii t’áa bahat’aadí t’áadoo biniiyéhi da nidi ‘aadahwiinít’íłł góne’ náás yideest’i’go USBE ’éi doodago ‘ólta’ bich’í nidoolyééł; ’éi doodago
- ą. USBE bich’í ‘azlá doo ’éi doodago ‘ólta’ ‘ólta’í bimá, bizhé’é ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii bi’agha’diit’áanii bik’ijł, ’éi doodago ‘ólta’í bimá, bizhé’é, ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii, ‘amá, azhé’é ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii ‘aheelt’éego wólts’áá’ yiyíkeedgo, ’éi

doodago t'áadoo 'át'éego 'adahóót'ííd dóo bikéédóo, hwé'áts'igo, naníledii 'aníft'ahgo, 'éi doodago 'aadahwiínt'í báá 'aleehígíí deideeskidgo.

Béeso IDEA biyaadóo danéédééhígíí 'éi doo 'agha'diit'aahii bich'í nidoolyéél da 'éi doodago 'aadahwiinít'í bídadéét'i'ígíí 'éi doodago 'aahdahwiinít'í 'alkéé 'adahooníft IDEA bee 'ádaa' 'áháyá 'ak'ésti' bídadéét'i'ígíí. 'Ólta'déé' 'aadahwiinít'í bee nihoot'ánígíí dóo 'áhodooníftígíí bee nidoonishgo IDEA bibéeso choidoo'íft bee haz'á.

NÁ'ÁLYÉÉH

'Aadahwiinít'íídi 'agha'diit'aahii béeso bich'í nidoolyééftígíí IDEA bee 'ádaa' 'áháyá 'ak'ésti' biyaadóo 'akondi dii 'alkéé haz'áago doo lahgo 'anáálníftgó:

- a. Nályééh 'éi t'áa beelt'éé gone 'ádooníft t'áakqo báá da 'ílnígíí bik'ehgo bee nihoot'ánígíí bik'ehgo dóo 'é'élyaa'ígíí binahjí nit'oolyéél.
- a. Niilyéhígíí 'éi doo díkwíidida 'alháánaniilyáago 'ádooníft da 'éi doodago doo yizhdooftíft da. béeso.
- á. 'Agha'diit'aahii bich'í niilyéhígíí 'éi doo yidooftíft da, dóo bee 'adahóót'íídígíí doo nát'áá hach'í násláa da doolee, bee nihoot'ánígíí dóo binjishnishígíí naaltsoos bee hadilyaa dóo bikéédóo 'amá, azhé'é éi doodago ólta'í hóyáanii bee 'álha'deet'ánígíí:
 - a. Béeso haiyíníftígíí 'éi yookáál bik'ehgo 'ádooníft Beehaz'ánii 68 Wáashindoon bibeelaz'ánii 'aadahwiinít'í bíł haz'áají bik'ehgo 'éi doodago, 'aadahwiinít'í bíł haz'áají 'alkéé' 'áhooníft bik'ehgo, 'aadahwiinít'í bíł hahoolzhizh dóo neeznááji;
 - b. Neeznááji 'azlíídóo béeso doo niidzítgó; dóo
 - c. 'Aadahwiinít'íídéé' 'éi doodago 'aadahwiinít'í bíł haz'áají 'alkéé' áhooníft bisiláochín bee nihoot'áadóo bik'íj' 'amá, azhé'é béeso bee yíníftígíí t'áa t'óójí niilyéhígíí doo bíł 'álheelt'éé da, t'áa bi'ohgo hach'í niilyé.
- é. 'Agha'diit'aahii bich'í niilyéhígíí 'éi doo IEP bídéét'i'ígíí yiniyé 'álah nádleehígíí doo bich'í nidoolyéél da 'akondi 'aadahwiinít'í bíł haz'áají 'alkéé' áhooníft binahjí 'éi doodago góoldi yee nihoni'áago, 'éi doodago kéyah bíł hahoodzohdéé' 'áníftigo 34 CFR § 300.506.
- e. Hasht'e 'análnéé bee hoo'a' 'éi doodago góoldi yee nihoni'á ha'nii nidi 'áadóo t'óo 'agha'diit'aahii yee béeso 'íidoolíft biniiyé 'álah 'adoolee da.
- é. 'Agha'diit'aahii bee yíníftígíí dóo yee naashnishígíí 'éi 'amá, azhé'é 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii bich'í nidoolyéél 'áadóo t'óo'déé' béeso bich'í bó'ookáá'ígíí doo yiniizít da.

'Aadahwiinít'í bíł haz'áadéé' 'agha'diit'ááhí bich'í nidoolyééftígíí t'áa 'achí nidoolyéél, 'aadahwiinít'í 'íniizít go:

- a. 'Amá, 'azhé'é 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii, éi doodago 'amá, azhé'é, 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii bi'agha'diit'aahii, 'áadahwiinít'í t'áa bíł hahoolzhizhgo baa saad hólónígíí t'áadoo 'át'éego haidínéést'i'go;
- a. 'Agha'diit'aahii bich'í niilyéhígíí bee lá 'azlí'ígíí 'álhéé'iíłkeedígíí t'áakqo 'álhéedah'íftkéééftígíí yiláahgo yókeed, náána'la' agha'diit'aahii t'áa bíł 'aheelt'éego naalnish dóo yáá 'ééhósin nidi;

- á. Bina'azhnishígíí t'áá 'íiyisí 'ályaa'ígíí biláahgo 'ályaa, t'áá bahat'aadí doo beelt'ée da nidi; 'éí doodago
- é. 'Amá, azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii bi agha'diit'aadhii 'áyiilaa'ígíí 'alheelt'éego wólts'áá' bee nihoot'ánéé 'áadoo 'ólta' bíł haz'áadóo yił hoolne' da beehaz'ánii 34 CFR § 300.508 t'áadoo bik'ehgo 'é'élyaa da.

'Agha'diit'aahii bich'í nidoolyéłgíí doo yee lá'í aleehgó, bíł 'ałk'eh hóló bíł da'íníishjí bee nihoot'ánígíí 'agha'diit'aahii bich'í nidooyéłgíí ha'nitáago 20 USC § 1415(i) biyaadóo naaltsoos nidoaltsos t'áadoo tádiinjí 'alheelt'éego wólts'áá'jí bee ni'iltsoozdóo (UCA 53E-7-208(4)(b)).

Beehaz'ánii 'ániid yisdzohígíí 'aghadiit'aahii bich'í nidoolyéł nínígíí bee nihoot'ánígíí 'éí doodago góoldidi 'ałkéé 'ádahtoníígíí kéyah bíł hahoodzo 'éí doodago 'óltadéé' t'áá baahat'áadí haidínéest'i'go IDEA bee 'ádaa'áháyá bik'ésti' bibeehaz'ánii k'éti'.

'ÓLTA'Í 'ÁT'ÉIDOO 'AADAHWIINÍT'Í BIDINÍNÁ (34 CFR § 300.518; RULES IV.S.)

Beehaz'ánii binahjí, nihoot'aa biba 'ájít'éego 'éí doodago góoldi 'ałkéé 'áhooníł 'alheelt'éego wólts'áá' yii'aahgo, 'ólta'déé dóo 'amá, azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii lá nízingo, 'ólta'í baahwiinít'ínígíí t'áá 'ólta'di 'ólta' dooleet.

Baa saad hólónígíí kéyah bíł hahoodzoh bi'ólta'jí yiniiyé hadiilaago, 'ólta'í, bimá, bizhé'é 'éí doodago 'ólta'í hóyáanii yee lá 'ašłígo, t'áá kéyah bíł hahoodzoh bi'ólta'jí 'ólta' dooleet.

USBEdeé' 'alheelt'éego wólts'áá' 'ályaadóo bik'i'jí 'fists'áá' bisiláochiin yee nihoní'áago 'ólta'í bimá, bizhé'é, éí doodago 'ólta'í hóyáanii t'áá háadida 'ólta'go bá yá'át'ééh hwiinidzingo, 'éí 'ólta'déé' dóo 'amá, azhé'é 'éí doodago 'ólta'í hoyáanii yee 'alha'deet'áago baa nitsáhákees dooleet.

‘ÓLTA’Í BIŁ ‘AŁK’EH HÓLQ ‘ADITEHGO BIŁ HOO’AAH ‘AŁKÉÉ ‘ÁHOONÍŁ

‘ÓLTA’ YÁ NIDAALNISH BEE ‘ÓHÓLNÍÍ (34 CFR § 300.530; RULES V.A. – C.)

IDEA dóo Beehaz’ánii bee ‘oonish bik’eh, ‘ólta’ dóo ‘ólta’í bił ‘ałk’eh hólq didootehgo bi beehaz’ánii ‘ałkéedaaszoh naaltsoos hadilyaa dóo hadít’ée doo dóo bee da’ínísh dooleeł.

“Hashké bee na’nitin” Beehaz’ánii biyi’ choo’ínígíí, éi ólta’gi beehaz’ánii k’íjiníti’go díí bik’ehgo ólta’ yik’ehgo í’doolííł. Hashké bee na’nitin Beehaz’ánii bii’ yisdzohígíí éi doo atxí’doolníłgo na’nitinígíí t’áa yił níida éi baa hóchj’ UCA 53G-8-302. Rules I.E.12.

‘AŁKÉÉ ‘ÁHOONÍŁ BIK’EHGO BAADAHWIINÍT’Í

‘Ólta’ yánidaalnishígíí ‘áhooníł bik’eh baa nitsáhákees dooleeł binahjí ‘ádoolníłígíí ’éi doodago náána lahdii ‘ólta’í bił ‘ałk’eh hólqínígíí bee bá nitsáhákeesgo Beehaz’ánii V.B bii’ yisdzohígíí bik’ehgo, ‘ólta’í bił ‘ałk’eh hólqínígíí ‘ólta’di bibeehaz’ánii yee ‘ádihodiilt’i’go.

‘AŁKÉÉ ‘ÁHODOONÍŁ BIŁ HOO’AAH

‘Ólta’ yánidaalnishígíí ‘ólta’í bił ‘ałk’eh hólqínígíí t’áa haada yit’éego ‘ólta’ bibeehaz’áni k’éenítí’go k’ad ‘ólta’di nahgó hadoot’eeł dóo t’áasahdii bił haz’áago ‘ólta’doe bee haz’á (IAES), náána lahdi, ’éi doodago doo ‘ólta’da doo, t’áa ‘ałkéé’ neeznaájí ‘ólta’déé’ hadoolteel (‘ólta’í doo bił ‘ałk’eh hólqínígíí bee baa nitsáhákeesígíí at’éego ‘ádoolníł), neeznaájí biláa’iikaahgo t’áa ’éi ‘ólta’ bii yighahígíí t’áasahdi ‘anááhóót’íł nidi, t’áa ‘ákót’ée nidi doo ’éi ‘ólta’ bits’áadi nidooltéel da 34 CFR § 300.536 dóo Rules V.D.

‘Ólta’í bił ‘ałk’eh hólqínígíí ‘ólta’ dóo nahgóo haalt’e’go neeznaájí t’áa ‘ólta’ bii’yiha’hígíí, ‘ólta’ nahdóo haalt’e’ bidinína bił ‘ałk’eh hólq ‘óhoo’aahjí t’áa bee bá ‘ahóót’i’ dóo bił na’anish dooleeł 34 CFR § 300.530(d) dóo díí Rules V.C.

‘ÓLTA’ YÁ NIDAALNISH BI BEE ‘ÓHÓLNÍÍH

‘Ólta’í ‘ádihodiilt’i’ígíí biniinaa ‘ólta’ dóo nahgóo haalt’e’go doo ’éi neeznaájí biláago ‘íidoolkáal da, yee ‘ádihodiilt’i’ígíí doo ‘éi ‘ólta’í bił ‘ałk’eh hólqínígíí biniinaa ‘ahóót’íł da (Baa Nitsáháskeezgo ‘Ádziidzaa Bee Nihoot’á bee hadilyaa’ígíí díníł’íł), ‘ólta’ yá nidaalnishígíí bee ‘adidootehígíí ‘ałkéedaaszohígíí bik’ehgo ‘ádooníł, ‘ólta’í doo bił ‘ałk’eh hólq bá é’élnéeh nahalinígíí ‘át’éego ‘ádoolníł dóo ‘anéézahjí, ‘ákondi neeznaájí nahgóo haalt’e’go t’áa bee bá ‘ahóót’i’ dóo bił na’anish dooleeł.

BEE BIŁ NA’ANISH

‘Ólta’í bił ‘ałk’eh hólq ‘ólta’ dóo nahgóo haalt’ego:

- á. T’áa náas ‘óhoo’aah bee bíká’e’yeedígíí bá holqogo ‘óolzin doo ‘áko t’áa ‘ólta’ dóo óhoo’aah yíneedlí dooleeł, t’áa sahdii bił haz’áa nidi, ‘áadóo ‘ólta’ yee bá ‘aszohígíí yaa doogáal dóo IEP bá ‘ályaa’ígíí bik’ehgo ‘óhoo’aah doo; ‘áadóo

- a. ‘Ólta’í bá bohónéedzāago, ’át’égei yee naha’ náago naalkaah bá ‘ádoolnííł (FBA), dóó ‘áát’íłgi bee ‘áká’e’ eyeed dóó yinaalnishígíí łahgo ‘át’éego bá ‘ánáálnííł ‘áko doo háádida doo yee ‘ádihodidoolt’ih da.

Díí bee nit’oonishígíí ’éí IAES bii’yisdzoh.

‘Ólta’ dóó ‘ólta’í bíł ‘alk’eh hólónígíí nahgó haalt’e’ go t’áá bíł ‘oonish dooleel t’áá ‘ólta’ dóó doo ‘ólta’ bíł haz’áadi doo ‘ólta’ da dooleel neeznaajíłgi ’éí doodago t’áá bi’oh dóó t’áá ’éí ‘ólta’ yihahígíí biyi’, t’áá ‘ólta’í doo bíł ‘alk’eh hólónígíí ‘át’éego baa nitsáhákees dóó bíł ‘oonish dooleel.

‘Ólta’í bíł ‘alk’eh hólónígíí ‘ólta’ déé’ haalt’ego neeznáá yiskáají t’áá ’éí bii’yihahígíí biyi, ahgóó haalt’e’ dóó doo neeznáají ‘aleehgó dóó doo náána łahdi niitígíí 34 CFR § 300.536 dóó díí Rules V.D, ‘ólta’ yíł nidaalnishígíí, yá’ólta’í bíł baa hwiiníst’íłdgo, haa yit’éego dóó haa nizahjí bíká’e’eydíígíí, ‘áádóó ‘ólta’ yee bá ‘asdzhígíí yaa doogáál dóó IEP bá ‘ályaa’ígíí bik’ehgo ‘óhool’aah doo.

‘Ólta’í nahgóó haalt’e’ t’áá sahdii haz’áadi ‘óhool’aahgo, ‘ólta’í IEP yaa ‘alah nádleehígíí yaa nidadóót’íł dóó beel’éego bíł ‘oonish dooleel.

‘ADITEH BINIYÉ NÁÁNÁ ŁAHDII NIILTEEH (34 CFR § 300.536; RULES V.D.)

‘Ólta’í bíł ‘alk’eh hólónígíí ‘ólta’ dóó nahdóó haalt’e’ dóó náána łahdii niilteehgo, díí biniinaa náána łahdii bíł hoo’aah dooleel:

- a. ‘Ólta’ dóó neeznáají dóó biláahgó nahgóó haalt’e’ dooleel; ’éí doodago
- a. ‘Ólta’í díkwíidi shíł nahgóó haalt’e’ ‘áádóó bits’áádóó naawólní:
 - a. Díkwíidi shíł nahgóó hanáalt’e’ dóó neeznáají biláah silíł łá’ náahai biyi;
 - b. ‘Ólta’í ‘ááníłígíí ‘áłtséedáá’ ‘ádzaa yéé’ t’áá ‘alheelt’é dóó t’áá ’éí biniinaa nahgó ha’hodoolt’e; ‘áádóó
 - c. ‘Ánizahjí nahgóó haaho’ dilt’éeéhígíí biniinaa, ‘ánízáádgóó háaho’ dilt’ee, dóó t’áá ‘áháá.

‘Ólta’ dóó ‘áhooníłígíí binahjí nahgó hááhodilt’eehígíí biniinaa náána łahdii nidoolt’éeł. Díí baa nitsáhákeesígíí dóó binahat’áhígíí ‘álheelt’éego dínó’íł dóó góoldijí bik’ehgo ‘adahodoolníł.

“Ólta’ hats’áá’ bi’oh ál’íłhgo”, Beehaz’áanii biyi’ choo’ł, éí ólta’í bi’ólta’ bits’áá’ bi’oh ál’íłhgo t’áá yíłní díí ólta’gi nidaalnishí ákót’éego ádayiil’íłh, IEP yinidaha’áhígíí éí doodai’ łahdóó íká anídaalwo’ígíí éí doo atah yinidaha’áada, ákoh ólta’í FAPE bá łá adooleel. Ákoh, díłgi át’éego ólta’í beehaz’áanii k’ínéitihgo ólta’ déé’ ats’ánábíłt’eehgo da, t’áá kót’éego nináháháahgo, éí k’ad ólta’í sidáhígíí náádaál bi’di’ doo’niil, Rules.I.E.11.d. bik’ehgo.

Beehaz’áanii biyi’ choo’ł, ólta’í bi’ólta’ bi’oh anál’íłhgo éí díí ólta’gi nidaalnishígíí yinidaha’á díí ólta’í beehaz’áanii k’ínéitihgo biniinaa, doo éí ólta’í bi IEP yinidaalnishígíí ádaat’íłda díí ólta’í FAPE bá łá adooleel danízingo da biniyé.

Ákoh, ólta’í ólta’ déé’ ats’á nábi’ dilt’éeéhgo beehaz’áanii doo yik’eh hól’íłgo da biniinaa, t’áá kót’éego nináháháahgo da, éí k’ad ólta’í sidáhígíí da náádaál bi’di’ doo’niil. Éí binahjí, hashké

na'nitin bik'ehgo í'ool'íílgíí 34 C.F.R. §§ 300.530 through 300.536 biyi' dóo díí Rules V dabikáá' bik'ehgo í'doolnííł, ákoh díí táá'go alkéé' daasdzohígíí da bik'ehgo í'ílyaago da éi lahgo í'doolnííł:

1. Ółta'í t'áa da'ólta'í góne' atah nádzáago da;
2. Ółta'í díí IEP binahjí' t'ahnidi bíká aná'áwo'go da; 'áádóo
3. Dóo ółta'í alchíní doo baah dah na'az'ánígíí yíl yah anájahgo da k'ad sidáhígíí. 71 Fed. Reg. 46715 (Aug. 14, 2006).

BAA NITSÁHÁSKEEZGO 'ÁDZIDZAA BEE NIHOOT'Á (34 CFR § 300.530; RULES V.E.)

'Ółta'í bíł 'alk'eh hólónígíí 'ólta' bíbeehaz'áanii k'éínítí'ígíí biniinaa náána lahdií nidoolteel bohodeest'ánígíí t'áadoo neeznáájí 'aleehí, 'ólta'déé', 'amá, azhé'é, 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii, dóo 'ólta'í IEP 'atah nidaalnishígíí ('amá, azhé'é, éi doodago 'ólta'í hóyáanii dóo 'ólta'déé yee dahodeezh'áago) 'ólta'í binaaltsoos t'áa 'altso deidínóół'ííł, 'ólta'í bi IEP, bá'ólta'í ha'íísidígíí, dóo 'ólta'í bídéét'i'ígíí 'amá, azhé'é 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii binahjí:

- á. 'Ółta'í 'ádzaa'ígíí baa nitsínááhákeesgo, 'éi doodago bíł 'alk'eh hólónígíí yiniinaa 'ádzaa; 'éi doodago.
- ą. 'Ółta'í 'ádzaa'ígíí 'ólta'déé' t'áadoo IEP yik'ehgo 'áda'iilaagó biniinaa 'ádihodiilt'i.

'Áhóót'íidígíí 'éi 'ólta'í bíł 'alk'eh hólónígíí binahjí 'ahóódzaa, 'ólta'déé, 'amá, azhé'é, 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii, dóo 'ólta'í IEP 'atah nidaalnishígíí 'ólta'í doo 'ákódzaa'ígíí, 'éi doodago 'ólta'í bíł 'alk'eh hólónígíí biniinaa 'áhoodzaa 'éi doodago 'ólta'í 'ádzaa'ígíí 'ólta'déé' t'áadoo IEP yik'ehgo 'áda'iilaagó biniinaa 'ádihodiilt'i'.

- á. Áhóót'íidígíí éi díí bits'áádóo áhóót'íid, éi dooda' díí bits'áádóo dóo díí bídéét'i'go da, 'ólta'í bíł al'eh hólóqgo biniinaa; éi doodai'
- ą. Áhóót'íidígíí éi 'ólta'déé' IEP bik'eh í'íl'ínígíí t'áadoo yik'ehgo í'iilaagó da.

'Ółta'déé', amá, azhé'é, 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii dóo 'ólta'í IEP 'atah nidaalnishígíí 'ólta'í doo 'ákódzaa'ígíí 'éi 'ólta' 'ólta'déé' t'áadoo IEP yik'ehgo 'áda'iilaagó biniinaa 'ádihodiilt'i'ígíí 'ólta' baą siláago bee 'anáhóót'i'ígíí hasht'é deidoolííł.

'ÓŁTA'Í BIL 'ALK'EH HÓLÓNÍGÍÍ YINIINAA 'ÁHÓÓT'ÍID

'Ółta'déé', amá, azhé'é, 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii dóo 'ólta'í IEP 'atah nidaalnishígíí 'ólta'í 'ádzaa'ígíí 'éi bee báádahaz'áanígíí biniinaa 'ádzaa, IEP yíl nidaalnishígíí:

- á. T'áa háidíí da:
 - a. FBA 'ádeidoolííł, 'ákonidi 'ólta'déé' 'ólta'í t'ahdo 'ánéhéédáá' t'áa 'ídáá FBA la' 'ádayiilaago biniinaa lahdií nináánált'e'go, dóo 'át'ííł lahgo 'anáálnííł binahat'a' (BIP) dóo 'ólta'í bá, 'éi doodago
 - b. BIP t'áa 'ídáá' ályaago, BIP nánéél'íigo, dóo lahgo 'ánalyaago, 'áko 'át'éego yee lahgo 'ádoólnííł; dóo

- a. Doo ‘ákódzaa’ígíí lahgo ‘át’éego néel’íígo daasdzohígíí yaa halne’, ‘ólta’í haalt’e’déé’ ‘ákóónidoodáál, ‘ákondi ‘amá, azhé’é, ’éí doodago ‘ólta’í hóyáanii dóó ‘ólta’déé’ yee lá’í danilíígo náánálahdii niilt’íígo ’éí BIP binahjí lahgo ‘ánályaa.

T’ÁÁ NINTL’AGO HOO’A’GO

‘Ólta’di nidaalnishígíí ‘ólta’í nahgóó hadeideelt’e’go IAES bił haz’áadóó ‘ákondi dizdiinashdla’jííjí biláágó ‘iidookáál da, ‘ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí yiniinaa ‘ádzaa’ígíí t’áadoo baa nitsáhakeesí, ‘ólta’í:

- a. Yee ‘ati’doolíílgíí ‘ólta’góó yideezláago, yideez’áago (‘ááyílnínígíí wóyahdii daasdzoh) ‘éí doodago ‘ólta’di yee ‘ati’doolíílgíí yideezláago, yideez’áago, éí doodago ‘ólta’di t’áa ha’át’éego nitsaago ‘álah ‘áleehgo, USBE bee bóhólniihgo haz’á ’éí doodago ‘ólta’di;
- a. T’áa bił bééhózingo dóó ‘azee’ tsina’iiláhígíí choyool’íígo (‘ááyílnínígíí hóyahdii dabikáá), ’éí doodago baa nahaniihgo ’éí doodago la’da neidiyoolnih yiniiyé yína’ídlíkidgo (‘ááyílnínígíí hóyahdii dabikáá) ‘ólta’di, ‘ólta’di t’áa ha’át’éego nitsaago ‘álah ‘áleehgo, USBE bee bóhólniihgo haz’á ’éí doodago ‘ólta’di; ’éí doodago
- á. T’áa yeigo náánála ‘átíyilaa (‘ááyílnínígíí hóyahdii dabikáá) ‘ólta’di, ‘ólta’di t’áa ha’át’éego nitsaago ‘álah ‘áleehgo, USBE bee bóhólniihgo haz’á ’éí doodago ‘ólta’di;

BAA NITSÁHASKÉEZGO ‘ÁDZIDZAA BEE NIHOOT’Á ‘ÁÁYILNÍNÍGÍÍ

Díí kwe’é dabikáá dóó daasdzohígíí, ‘ááyílnínígíí choo’íí dooleet:

Naadlo’go choo’í’ ’éí ‘azee’ ’éí doodago t’áa binált’éego ‘ályaa’ígíí ’éí doodago ‘azee’ naaltsoos bee hadít’éhígíí doo ‘aadoolyéél da, díí biyaadoo dabikáá’ I, II, III, IV, ‘éí doodago V biyaadóó 202(c) *Naadlo’go ‘Azee’ Choo’í’* Bibeehaz’ánii (21 USC § 812(c)).

‘Azee’ Doo Beehaz’áq Da ‘ááyílnínígíí ’éí naadlo’go ‘ályaa nidi ‘azee’ doo beehaz’áagó choo’í, naalyé, ’éí doodago ‘azee’ ‘álí naaltsoos bee bik’i’ni’it’áago bił haz’á ’éí doodago bee haz’áago naalyé ’éí doodago choo’í Naadoqlo’ ‘Azee’ Choo’í Bibeehaz’ánii bikáá’ (21 USC § 812) ’éí doodago Wáshindoon bibeehaz’ánii biyaadóó.

Yéigo ‘Ats’íís ‘Atélyaa ‘ááyílnínígíí ‘ats’íís ‘atélyaa’ígíí ‘iiná k’asdáá baanáadiilyáago, yéigo atélyaa biniinaa yéigo bił hodiniigo, hadínéest’i’go ‘áadóó biniinaa ‘ats’íís lahgo ‘ádzago ’éí doodago ‘ats’íís bits’áoó’a báá dahoo’a’go, ‘ats’íís biyi’dii, ’éí doodago ‘áni’ si’áagi (18 USC § 1365). Yéigo ‘ats’íís ‘atélyaa’ éí doo ho’dizhgishgo, hééldázgo, dashdiilth’iizhgo, ho’doodlidgo, hats’íís lahgo ‘ályago, biniinaa dzineezgaigo, hatah honiigaigo, ’éí doodago, ‘ats’íís lahgo ‘ádzago ’éí doodago ‘ats’íís bits’áoó’a báá dahoo’a’go, ‘ats’íís biyi’dii, ’éí doodago ‘áni’ si’áagi, ’éí doodago t’áa haada yit’éego ‘atíhodiilyaago, t’óó hóníghánjíí bits’áadoo haadahoo’ah nidi (18 USC § 1365).

Bee ‘atídoolníílii ‘ááyílnínígíí ’éí t’áa haada yit’éego bits’áadoo ‘atí’doolníílgó, naalyéego, naat’áago, ’éí doodago hináago ’éí doodago doo hináa da, choidoo’íí, ‘iiná bee nidoolt’ih’ éí doodago yéego ‘ats’íís ‘atídoolníílt, ‘ákondi doo ‘ááyílnínígíí ’éí biihnáwo’í bibéézh naaki dóó ‘alníí’ asht’ish ‘ánítsogo (18 USC § 930).

BEE ‘ÁDAA’ ÁHÁYÁ ‘AK’ÉSTI’ BINAALTSOOS (34 CFR § 300.530(H); RULES V.F.)

‘Ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí nahgó haalt’e’ dóó nááná łahdii niilt’eeh bohodeest’ąadóó ‘ólta’ bibeehaz’áani k’éti’ígíí biniinaa, ‘ólta’déé’ ‘amá, azhé’é’ ‘éi doodago ‘ólta’í hóyáanii yee yił hodoolni dóó bee ‘adaa’ ‘aháyá ‘ak’ésti’ bee hólónígíí bił bééhózin dooleeł.

HOO’AAHGI BÉÉ HODOOZÍŁ (34 CFR § 300.531; RULES V.G.)

‘Ólt’í IEP bá ‘ályaa’ígíí binahjí IAES ba ‘ádooníł ‘ólta’í ‘adzaa’ígíí ’éi doo bił ‘alk’eh hólónígíí yinaa ‘adzaa da, nahgóó haalt’e’ dóó nááná łahdii niilteehígíí ‘át’é, ’éi doodago yinaa ‘át’éhígíí ’éi T’aa Sahdii ‘Át’é biyaadi yisdzoh Rules V.E.5 biyi’.

NÁÁ WÓDAHDIİ WÓKEED (34 CFR § 300.532; RULES V.H.)

NÁÁ WÓDAHDIİ WÓKEED ‘ALKÉÉ HAZ’Á

‘Ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí bimá, bizhé’é’ ‘éi doodago ‘ólta’í hóyáanii beenihoot’ánígíí doo bił ‘ákót’éego ‘ólta’í niilteehgi ’éi doodago Baa Nitsáhákeesgo ‘Ádziidzaa, ’éi doodago k’ad bił haz’ání góne’ ‘ólta’go ‘ólta’í ’éi doodago táá haida ‘átéidoolíł bił nawólní, ‘alheelt’éego wólts’ąą’ bee ni’ıltssooz yęę góóldi náá wódahdii naaltsos ła nidooltsos.

‘ÍISTS’ÁÁ BISILÁÓCHÍİN BEE ‘ÓHÓLNÍİH

‘Alheelt’éego wólts’ąą’ bisiláóchíin bee ni’ıltssoozígíí yídóółts’ıł dóó binahjí nihodoo’áál. Yee nihoní’ánígíí, ‘íists’ąą’ bisiláóchíin:

1. ‘Ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí nahdéé’ haalt’e’ dóó t’áá ‘ákóq’ nidoodáál biniinaanii ’éi IDEA ’éi doodago beehaz’áanii bii’ yisdzohígíí t’áadoo bi’ilyaa da ’éi doodago ‘ólt’í bił ‘alk’eh hólónígíí yiniinaa ‘adzaa; ’éi doodago
2. ‘Ólta’í bił ‘alk’eh hólónígíí nááná łahdii nidooltéél yídóókıł IAES t’áá beelt’éhígíí doo ’éi dízdiiashdlajı bilááhgó ’iidookáál da, ‘íists’ąą’ bisiláóchíin yaa nitsézkééızgo ’éi k’ad bił haz’ání góne’ ‘ólta’go ‘ólta’í ’éi doodago táá haida ‘átidoolíıłgo bił nawólní.

T’áá wódadii yah ‘anáadoot’ih hwiindzingo bee haz’á dóó díkwıdi da háadóot’ih ‘ólta’déé’ ‘íinizingo ‘ólta’í k’ad bił haz’ání góne’ ‘ólta’go ‘ólta’í ’éi doodago táá haida ‘átéidoolíł bił nawólní.

TSXÍŁGO ‘ALHEELT’ÉEGO WÓLTS’ÁÁ’ YII’AAH

‘Aadahwíınt’ı bił hoo’aah bik’eh ‘adidooteh biniiyé, ‘amá, azhe’e’ ’éi doodago ‘ólta’í hóyáanii ’éi doodago ‘ólta’déé’ saad dahólónígíí t’áá beehaz’ąągo ‘anheelt’éego yídoolts’ıł bee hwiidoo’aał.

‘Ólta’déé’ dóó Kéyah Bił Hahoodzoh Bił ‘Alk’eh Hóló ‘Aląajı Dahsidáhígíí tsxíłgo ‘alheelt’éego wólts’ąą’ yee hwiidooł’aał, bee ni’ıltssoozdóó t’áadoo naadiinjı ‘aleehı baa ‘álah’ adoolleeł. ‘Íists’ąą’ bisiláóchíin t’áadoo neeznáájı ‘aleehı nihodoo’áál.

‘Amá, ‘azhé’ é éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii dóo ‘ólta’ déé’ ‘alah ‘aleehígíí bik’ i ‘adidizoh yee lá’ í daniljigo naaltsoos byikáá ‘ádeidoolííł éi doodago ‘aha’ dit’ ááh bee hwiidoo’ áál:

- á. Bee ‘ahadit’ ááh baa ‘alah ‘aleehígíí ’ éi t’ áadoo tsosts’ idjį ‘aleehí ‘ádoolnííł bee ni’ íltsoozdóo; ‘áádóo
- ą. ‘Alheelt’ éego wólts’ áą’ bee hwiidoo’ aal ‘ákondi baa saad wólónígíí t’ áá ‘alch’ ijį hasht’ éedayiidlaago t’ áadoo ‘ashdlats’ áada yilkaahí bee ni’ íltsoozdóo.

Yaa nídaat’ ínigíí da doo alheelt’ éego yee lá da’ dooleel da díí baa hwiinít’ ínigíí náás náádidoot’ áál da ha’ nígo. Éi binahjį, yaa nídaat’ ínigíí lahdóo asht’ éedoolnííł biniyé binahat’ áago éi doodai’ baa hwiinít’ jįgo dóo t’ ahdoos yee t’ áálá’ í daaleehgo díí naaltsoos bee niiltsoozígíí 15 jį yiská biyi, ákoh álah ná’ ádleehígíí t’ áá náás hoolzhish doo.

Íists’ áą’ binaanishígíí éi doo bá haz’ áą da díí naaltsoos niiltsoozígíí baa hwiinít’ jįgo náás hoolzhishdoo didooniikígíí.

Díí tsxįjįgo bee nihoot’ ánigíí ’ éi ts’ ída ‘akéedi dóo bee niilt’ ééh, ‘ákondi bee haz’ áanii 34 CFR § 300.514(b) ’ éi doodago 34 CFR § 300.516 bik’ ehgo.

NÁÁ WÓDAHDI WÓKEED BIDINÁNAH NIILTEEH (34 CFR § 300.533; RULES V.I.)

‘Amá, azhé’ é, éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii éi doodago ‘ólta’ déé’ ‘aheelt’ éego wólts’ áą’ bee ni’ íltsoozígíí náá wódahdii wókeedgo ‘ólta’ í IAESdi sidáa doo ‘aadahwiinít’ jį bidinína ’ éi doodago yoolkáál bee nihoot’ ánéé’ bee i’ í’ áago ‘Ólta’ Yanidaalishh Bee’ óhólniish naaltsoos bee siłtsoozígíí bikáá, t’ áá háájį shįjį ‘áłtsé ‘áhoodzaa’ ígíí, ‘ákondi ‘amá, azhé’ é, éi doodago ‘ólta’ í’.

‘ÓLTA’ Í BIŁ ‘ALK’ EH HÓLÓ ‘ÓHOO’ AAHJÍ DÓO T’ ÁÁ ‘ÁKÓT’ ÉEGO BIŁ DA’ ÍNÍISH BIŁ HAZ’ ÁAJ Í DOO BEE BÁ ‘AHÓÓT’ I’ GÓ BEE BAA ‘ÁHÁYÁ (34 CFR § 300.534; RULES V.J.)

BEE BAA ‘ÁHÁYÁ

‘Ólta’ í bił ‘alk’ eh hóló ‘óhoo’ aahjį dóo t’ áá ‘ákót’ éego bił da’ íniiish bił haz’ áajį doo bee bá ‘ahóót’ i’ gó IDEA biyaadóo dóo ‘ólta’ í ‘ólta’ bibeehaz’ áanii yee ‘ádihodiilt’ i’ go, ‘ólta’ í t’ ahdoos ‘ádihodiilt’ éé ‘ólta’ déé t’ áá ‘ídąą’ ‘ólta’ í bił ‘alk’ eh hólógo bił bééhózingo binahjį t’ áá ‘akót’ éego ‘ólta’ í bik’ ésti’.

‘ADIDOOTEHGO BAA ‘ÁKOHWIINDZIN

‘Ólta’ déé’ t’ áá ‘ídąą’ ‘ólta’ í bił ‘alk’ eh hólógo bił bééhózin dooleel t’ ahdoos ‘ádihodiilt’ ée yéędąą’ biniinaa ‘adidooteh bił hoo’ ááh, ‘áko:

- á. ‘Amá, azhé’ é ’ éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii bi’ diił’ áhígíí naaltsoos yikáá ‘áyiilaago ‘óhólniish baą siláhígíí ’ éi doodago ‘ólta’ yá nidaalnishígíí, ’ éi doodago bá’ ólta’ í, ‘ólta’ í ‘óhool’ aahigi bee bich’ jį ‘ánáhóót’ i’ dóo bił ‘alk’ eh hóló ‘óhoo’ aahjį dóo t’ áá ‘ákót’ éego bił da’ íniiishjį yidin niljį;
- ą. ‘Amá, azhé’ é ’ éi doodago ‘ólta’ í hóyáanii ‘ólta’ í nidoolkaah; ’ éi doodago

- á. Bá'ólta'í, 'éi doodago 'ólta' yá nidaalnishígíí, hada'íísidgo yinahjí 'ólta'í 'óhooł'aahgi bee bich'í 'anáhóót'I'ígíí bida'diil'áago bił 'ałk'eh hólq yá 'aláąji sidáhígíí 'éi doodago 'ólta'gi 'óhólnii báą siláhígíí bił hóóne'.

BEE ŁAHGOO 'ÁT'É

'Ólta'dóo 'ólta'í bił 'ałk'eh hólq doo bił bééhózin da biniinaanii 'éi:

- á. 'Amá, azhé'é, 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii:
a. 'ólta'í nidoolkahígíí t'áadoo yee hooł'aah da;
b. IDEA biyaadoo bee nidoonishígíí doo yinízin da; 'éi doodago
a. IDEA binahjí 'ólta'í naaskáá dóo bééhózingo 'ólta'í doo bił 'ałk'eh hólq da.

DOO BÉÉHOOZÍIGÓ 'ÁDOOLNÍÍŁGO BEE HOO'AAH

'Ólta'déé' 'aditeh yee hooł'ahgo 'ólta'í bił 'ałk'eh hólqningíí doo bił bééhózingo, yee 'ádihodiilt'i'ígíí dóo biniinaa 'ólta'í didootehígíí t'áa 'ólta'í doo bił 'ałk'eh hólqningí' nahalingo haa nitsáhákees dooleet.

'Ólta'í nidoolkah yéékeedgo 'ádihodiilt'i'dóo bik'íj, bee nidoolkahígíí t'áa tsxíłgo 'ádoolníł. Na'askáádóo 'altsxo 'ályaadóo, 'ólta'í t'áa háájí bá yá'at'éełhí nidooltéet, haanizahjí da 'ólta bits'ázhdoozáł 'éi doodago t'óo ts'áa hwidoolt'eeet.

'Ólta'í bił 'ałk'eh hólq lá ho'doo'niidgo, 'ólta' bił hahoodzohdéé' na'askáago dóo bee 'éedahoozingo dóo 'amá, azhé'é 'éi doodago 'ólta'í hóyáanii bił 'ałk'eh hólq 'óhoo'aahjí dóo t'áa 'akót'éego bił da'íníshí 'atah doolteet.

BEE HAZ'ÁANII YIL NIDAALNISH DÓO GÓÓLDI BEE 'ÓHÓLNÍÍHJÍ NAÁS 'ÁLYAA (34 CFR § 300.535; RULES V.K.)

IDEAdéé' doo haada yit'éego 'ólta' bił haz'áadéé' 'ólta'í bił 'ałk'eh hólqningíí doo 'ákódzahgó biniinaa siláo bich'í hodoonih dóo yaa hodoolnihgo doo bich'áá siláhi da'éi doodago kéyah bił hahoodzoh siláo yá nidaalnishígíí 'éi doodago góóldi bee 'óhólníłh báą naazláhígíí yee nidadoolnishgo bá haz'á Wáashindoon dóo kéyah bił hahoodzoh bibeehaz'áani bi'ólzin 'éi t'áa 'altso bá 'ályaa.

NAALTSOOS BEE 'AAHAHE'

'Ólta'déé' 'ólta'í bił 'ałk'eh hólqningíí haada yit'éego yéego 'ádihodiilt'i'go naaltsos bikáá 'ályaago bił 'ałk'eh hólq 'óhoo'ah bił haz'á bi naaltsos dóo bee 'aditehgo naaltsos bikáá 'ályaa'ígíí 'éi bi'doolnihgo bee haz'á.

'Ólta'déé' yéego 'ádihodiilt'i'go baa hóóne'go naaltsos bikáá'ígíí bée 'ályaago bił 'ałk'eh hólq 'óhoo'aah dóo bee 'aditehgo naaltsos bikáá 'ályaaígíí 'éi FERPA bee haz'áani bik'ehgo 'á'doolníł.